

GÖTEBORGS UNIVERSITET
Institutionen för svenska språket

”Desto närmare källan desto bättre”
Akademikers beskrivning av återerövring av akademisk
litteracitet

Emma Almingefeldt

Magisteruppsats, SSA220 15 hp
Ämne: Svenska som andraspråk
Termin: VT20
Handledare: Ann-Marie Eriksson och Charlotta Olvegård

Sammandrag

Studien undersöker ett antal högutbildade svenska som andraspråksinlärares beskrivning av upplevelsen av mötet med andraspråksundervisning som sker vid svensk högskola/universitet och specifikt deras beskrivningar av upplevda hinder samt kunnskaper som krävs i tillägnandet av litteracitetshändelsen referatskrivande på grundläggande nivå i svenska som andraspråk.

Den teoretiska utgångspunkten som har utgått ifrån är socialkonstruktivistisk tillsammans med teorin om motspråk i kombination med en sociokulturell syn på litteracitet.

Genom en kombination av metoder; djupintervjuer och textanalyser av deltagarnas referat belyses nyanlända akademikers möjligheter till tillägnade av kvalificerad litteracitet i den svenska litteracitetskontexten.

Resultatet av studien visar att det kan vara problematiskt på flera plan och utifrån flera faktorer för andraspråksinlärare att lära sig bemästra referatskrivande utifrån svensk skriftpraktik. Olika undervisningskulturer har olika diskurser samt strukturer för i detta fallet litteracitetshändelsen referatskrivande vilket medför att det faktiska görandet får olika slutprodukter.

Implikationer för den pedagogiska praktiken är att lärare i svenska som andraspråk behöver ha kunskap om att det för vissa nyanlända elever/studenter/deltagare kan uppstå en krock i mötet med svensk litteracitetspraktik vilket kan ta olika uttryck.

Nyckelord: *andraspråk, litteracitetspraktik, litteracitetshändelser, litteracitetsföreställningar, referatskrivande, textkompetens, studiekulturer, interimtext, akademisk litteracitet*

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1. Studiens placering inom forskningsfältet flerspråkighet	3
1.2. Termer och begrepp	5
1.3. Bakgrund.....	6
1.3.1. Litteracitetsföreställningar (literacy conceptions)	6
1.3.2. Litteracitetspraktiker (literacy practices)	7
1.3.3. Litteracitetshändelser (literacy events)	9
1.3.4. Litteracitetshändelsen referatskrivning.....	9
1.3.5. Studiekulturer	12
1.3.6. Utomnordiska akademiker.....	12
1.4. Syfte.....	13
2. Tidigare forskning och teoretisk ram.....	14
2.1. Litteracitet.....	14
2.1.1. Tidigare forskning om plagiering	15
2.1.2. Tidigare forskning samt svensk skolhistoria om textproduktion.....	16
2.1.3. Texttriangeln.....	18
2.1.4. Tidigare forskning om skolkulturella referensramar	19
2.2. Nyanländas lärande.....	21
2.3. Teoretiska utgångspunkter.....	21
2.3.1. Sociolingvistisk teori	22
2.3.2. Socialkonstruktivistisk ansats gällande kopplingen mellan konstruerad verklighet och utbildning.....	23
2.3.3. Motspråk	25
2.3.4. Sammanfattning av teoretiska utgångspunkter.....	25
3. Material och metod	27

3.1.	Fenomenologisk ansats	27
3.2.	Överblick över undersökningens design.....	28
3.3.	Material och urval.....	29
3.3.1.	Högutbildade svenska som andraspråkinlärare – urval av deltagare... 29	
3.3.2.	Högutbildade svenska som andraspråkinlärares texter.....	31
3.3.3.	Etiska överväganden.....	33
3.3.4.	Studiens trovärdighet och tillförlitlighet.....	34
3.4.	Metoddiskussion.....	35
4.	Resultat.....	37
4.1.	Material och urval.....	37
4.1.1.	Högutbildade svenska som andraspråksinlärare – urval av deltagare . 37	
4.1.2.	Textanalys.....	37
4.1.3.	Litteracitetshändelsen – referatskrivande	43
4.1.4.	Sammanfattning av resultat	51
5.	Diskussion.....	52
4.2.	Hinder för referatskrivande för svenska som andraspråksinlärare	54
4.3.	Didaktisk reflektion	55
4.4.	Framtida forskning och sammanfattande diskussion.....	57
6.	Litteraturförteckning.....	59
	Figur- och tabellförteckning	64
	Bilaga 1: Intervjufrågor	65
	Bilaga 2: Information om studie (litet forskningsprojekt).....	67
	Bilaga 3: Godkännande av deltagande i studie om studiekulturer	68
	Bilaga 4: Instruktioner till examinationen - <i>Referat</i>	69
	Bilaga 5: Studenttexter	71
	Bilaga 6: Originaltext som ska refereras till vid examinationen - <i>Referat</i>	89

Förord

- Jag lovade att jag skrev allt med egna ord. Jag tryckte på alla tangenterna på datorn alldeles själv.

Denna replik fick jag från en av mina studenter när jag påpekade att hen inte hade skrivit den inlämnade texten med egna ord utan kopierat den. Denna student har följts av flera studenter med likande kommentarer, vilket har gjort att jag började fundera på vad som kan vara de bakomliggande faktorerna till den höga andel plagierade texter som har kommit mig tillhanda genom åren som svenska som andraspråkslärare. Visst får jag kopierade texter även av mina studenter som har svenska som förstaspråk, men denna plagiering är mer subtil och vid konfrontering skiljer sig responsen mellan dessa grupper. I samband med att min magisteruppsats i svenska som andraspråk skulle skrivas fick jag möjlighet att fördjupa mig inom litteracitetsdiskursförskjutning liksom återerövrandet av akademisk litteracitet vilket har varit oerhört givande och berikande.

Jag vill tacka min handledare Ann-Marie Eriksson som har varit ett fantastiskt stöd i skrivandet av denna uppsats. Till vårt första möte väntade jag på ett ställe medan Ann-Marie väntade på ett annat. Jag hade använt mina tidigare erfarenheter om var jag tidigare hade mött handledare vid samma institution och hade inte läst de tydliga instruktionerna om var vi skulle mötas som Ann-Marie hade skickat, eftersom jag tänkte att jag redan visste. Denna händelse som inledde mitt uppsatsskrivande har lett mig genom hela skrivprocessen. Vilka erfarenheter och kunskaper har mina svenska som andraspråksstudenter i bagaget när de kommer till mitt klassrum? Och vad behöver jag som svenska som andraspråkslärare ha för kunskap om deras förkunskaper för att kunna lotsa dem till nästa nivå?

Emma Almingefeldt

1. Inledning

”To help this person to understand you, you will have to understand this person”
(Gregersen Hermanns 2012:23)

I mitt klassrum finns akademiker från hela världen vilka går en högskoleförberedande kurs som ger dem grundläggande behörighet vid avslutad kurs (svenska som andraspråk 3 och samhällskunskap 1b). Under ett läsår förbereder vi de internationella akademikerna för kompletterande studier på en svensk högskola eller ett universitet för att de ska kunna återta sin akademiska karriär. Stort fokus ligger på tillägnet av akademisk litteracitet. Många lyckas knäcka koderna, hitta strategierna och nå godkänd nivå, men ett par har de senaste terminerna blivit anmälda till disciplinnämnden för plagiat med avstängning en kortare eller längre tid som konsekvens av sitt oriktiga handlande enligt svensk universitetskultur. Anmälan görs först efter skriftliga varningar och muntliga samtal samt efter nästintill två terminers träning i skrivning av refererande texter. Vilka upplevda hinder finns för att erövra akademisk litteracitet och det hett eftertraktade sva3-betyget vilket är nyckel till flertalet akademiska professioner? I denna studie har jag valt att fokusera på upplevda hinder i referatskrivande vilken är grunden och starten till att återigen bli positionerad som akademiker (Ask 2007; Sousa-Silva 2014).

När akademiker från ett annat land sätter sig i skolbänken igen för att denna gång lära sig svenska är det inte bara språkundervisning som möter dem utan också nya skolkulturella referensramar inklusive nya litteraciteter (Franker 2019, Norlund Shaswar & Wedin 2020) vilka sannolikt skiljer sig mer eller mindre från den eller de studiekulturer som de tidigare har erfarenhet av (Gustavsson 2007, Carroll 2015, Barton 2007, Gee 2015, Liyanage & Walker 2014, Leki 2003). Detta betyder att de inte bara ska bara erövra det svenska språket utan de ska också lära sig och förstå den kunskapssyn som råder inom den svenska akademien och hur denna tar sig uttryck. Med detta kommer diverse olika litteracitetshändelser (se 1.3.3) och litteracitetspraktiker (se 1.3.2) och många av dessa ska utföras på ett mycket specifikt sätt, utifrån gängse normer, för att bli accepterade och godkända inom den svenska

akademien. Finns det delar i den pedagogiska planeringen som lärare i svenska som andraspråk kan utveckla och förtydliga för att möjliggöra för fler studenter blir godkända samt att ingen behöver anmälas för plagiering till disciplinnämnden? De tre faktorerna tydlighet, enighet och medvetande kommer Ask fram till i sin studie behöver förbättras när det gäller stödjandet av lärarstudenters tillägnande av ett akademiskt skriftspråk (Ask 2007). Gäller samma sak för andraspråksinlärare på grundläggande nivå i svenska som andraspråk som lär sig grunderna för ett akademiskt skrivande eller finns det fler eller andra upplevda hinder?

Enigheten bland forskare är stor (Cummins 2017:288, Cederberg 2006: 218, Bunar & Bouakaz, 2015:285 etc) när det gäller betydelsen av att ha höga förväntningar på nyanlända elever då lärarnas förväntningar påverkar elevernas skolprestation. I det berikande perspektivet ska lärare utgå ifrån svenska som andraspråkinlärarnas kunskaper och erfarenheter. För att kunna bygga vidare på elevernas förkunskaper krävs det kunskaper om elevernas tidigare skolkapital inklusive deras litteracitetspraktiker. Genom mina år som svenska som andraspråkslärare har jag fått många berättelser mig tillhanda om elever och studenter som har blivit anklagade för fusk när de efter sina kunskaper och erfarenheter har gjort sitt yttersta för att göra en bra prestation. Orsaken kan ha varit en krock mellan litteracitetspraktiker och litteracitetsföreställningar. I berättelserna som kommit mig tillhanda finns frustration och misslyckande av viljan att vara en ambitiös elev, men bli behandlad som det motsatta.

Lyckade studier i Sverige ger samhällsekonomiska vinster, men är framför allt gynnande för individen utifrån ett integrationsperspektiv. Franker (2013) är en av dem som visar på betydelsen av detta för att öka enskilda personers välbefinnande, men också samhällets välbefinnande sett utifrån ett integrationsperspektiv. Tillförskansandet av litteracitetskunnigheter som behövs i vårt samhälle en förutsättning för att klara sig i vårt samhälle.

Syftet med studien är att undersöka beskrivna och upplevda hinder som kan finnas i svenska som andraspråksgruppen och som undervisande lärare behöver vara medveten om kan förekomma i undervisningsgruppen och som behövs tas hänsyn till i undervisningen, men också i bemötande och i formativ bedömning. En medvetenhet ska finnas om att det finns en stor variation inom svenska som andraspråksgruppen

då denna grupp är mycket heterogen vilket man ska ha i beaktande i läsningen av denna studie som än dock valt ett grupperspektiv. En faktor som har påverkat valet av grupperspektiv är etiska överväganden som talar för att inte välja ett utpekande perspektiv vilket ett individperspektiv hade varit ifråga om etnicitet, kön och så vidare samt att någon form av typifiering av dess individer behöver göras för att kunna utreda studiens frågeställningar.

1.1. Studiens placering inom forskningsfältet flerspråkighet

Denna studie tillhör forskningsområdet New Literacy Studies inom flerspråkighetsforskning där “literacy practices and uses of texts are linked with wider cultural practices and beliefs, reminding us of the importance of cultural and historical analysis in studies of literacy“ (Martin-Jones & Jones, 2010:8) vilket får konsekvensen att kulturen påverkar läs- och skrivkunnigheter (inklusive läsning och användning av multimodala resurser) och på vilket sätt dessa ska ta sig uttryck och användas (Janks, 2010:2). Detta medför att det är betydelsefullt att studera mötet med nya litteracitetspraktiker som kan uppstå för andraspråksinlärare.

Forskningsfältet inom flerspråkighet är stort och tvärkulturellt där språk är den förenande faktorn exempelvis bestod *The New London grupp* (1996) av tio stycken forskare från olika discipliner där litteracitet var den gemensamma faktorn fast utifrån olika perspektiv, men där deras olika forskningsområdena gick in i varandra och kompletterade varandra. The New London groups arbete resulterade i en artikel om multilitteraciteter där de motiverade för tillvaratagandet av alla världens litteraciteter för säkerhetsställandet att alla får samma möjligheter till att vara aktiva samhällsmedborgare. Litteracitet var deras gemensamma grund och utifrån detta utvecklade de multilitteracitetspedagogik (New London Group 1996).

Denna studie rör sig inom litteracitetsområdet vilket är ett tvärvetenskapligt område, vilket The New London Groups (1996) arbete visar på, där forskningsområden såsom psykolingvistik, sociolingvistik, religionsvetenskap och antropologi finns med. Om vi exempelvis tar en nyanländ akademiker måste kunskap och förståelse om den nyanlända akademikers tidigare kontext och språkliga användning och resurser finnas för att kunna uttala sig om den nyanlända

akademikerns nya kontext och språkliga förutsättningar. Detta medför att (svenska som andraspråks)läraren behöver ha kunskap om kognitiva och interaktionella teorier samt kulturvetenskap för att se eleverna utifrån ett resursperspektiv där varje elev är full med erfarenheter och kunskaper, vilket också bör påverka inläringen och hur denna tar sig uttryck. Lärarens förhållningssätt påverkar eleven och dess välmående (Asher, Backman & Ramel 2020) vilket i sin tur påverkar inlärningshastigheten (Cummins 2017:178).

För att kunna utgå ifrån andraspråkinlärares tidigare kunskaper och se individen utifrån ett resursperspektiv behövs kunskaper om individens tidigare studiekultur(-er) inklusive litteracitetshändelser med tillhörande litteracitetspraktiker. De sistnämnda kan benämnas som skolkapital eftersom dessa påverkar hur elevens prestation tar sig uttryck. Gemensamt för många nyanlända svenska som andraspråksinlärare som är boende i Sverige är att de är inskolade i minst en annan studiekulturs tanke- och handlingsmönster vilken ligger närmare eller längre ifrån de svenska studiekulturerna. Enligt Vygotskijis proximala utvecklingszon ska undervisningen vara $X+1$, där X är elevens kunskapsnivå, för att ultimata språk – och kunskapsutveckling ska kunna ske (Vygotskij 2001:333). Nyanlända personer har språkkunskaper, liksom varierande kunskaper med sig i bagaget, men de är också inskolade och socialiserade i andra studiekulturer (Gustavsson 2007) och diverse litteracitetspraktiker (Carroll 2015, Barton 2007, Gee 2015, Liyanage & Walker 2014, Leki 2003 & Paqualin, 2019). Att lyckas erövra nya litteraciteter är en del av en socialiseringsprocess där det ingår att få ta del av en ny kultur och dess sätt att tänka och handla (Alver 2013:10). Kodknäckning av nya litteraciteter är centralt och avgörande (Franker 2019:28) för integration och inkludering. ”...våra uppfattningar om vad som utgör språkkunnighet har verkliga konsekvenser för hur människor positioneras i status- och kompetenshierarkier” (Cummins 45:2017).

I kunskapskravet på grundläggande nivå (B2/GRUV/årskurs 9) i ämnet svenska som andraspråk för det lägsta betyget (E) står följande:

Eleven kan söka, välja ut och sammanställa information från ett **avgränsat** urval av källor och för då **enkla och till viss del** underbyggda resonemang om informationens och källornas trovärdighet och relevans.

Sammanställningarna kännetecknas av **enkla** beskrivningar och förklaringar, **enkelt** och fungerande kunskapsrelaterat språk samt i **huvudsak** fungerande struktur, citat och källhänvisningar. (Lgr11:279)

Detta betyder att för många, men inte alla, andraspråksinlärare är de tvingade att knäcka koderna för nya litteraciteter för att kunna nå (del)målet att nå kriterierna för sva3. I kunskapskravet syns det att det dels finns ett språkligt fokus, men också behärskning på form som måste uppvisas för att nå godkänt betyg. Att referera, det som i läroplanen benämns som *sammanställa information* är en av de mest utmanande akademiska litteracitetsaktiviteterna för L2-användare (Hirvela 2013:87).

Sammantaget medför detta betydelsen av att få ta del av invandrade akademikers egna perspektiv och berättelser gällande vilka hinder som finns i tillägnandet av akademisk språkkunnighet och också tillbakatagandet av sin akademiska status i det nya landet utifrån att behärskandet av svensk akademisk litteracitet är en nyckel till acceptans av ens akademiska profession (Ask 2006:12).

1.2. Termer och begrepp

I denna del kommer termer och begrepp definieras utifrån hur de ska tolkas i denna studie.

Akademisk litteracitet

Refererande texter är grunden i vetenskapliga texter (Hirvela 2013) inom den svenska universitetskulturen och med grundläggande svensk akademisk litteracitet i denna studie menas behärskande av referande text.

Andraspråksinlärare

Studien är genomförd på utomnordiska akademiker som studerar svenska som andraspråk på grundläggande nivå (GRUV/B2) och dessa benämns dels som studenter i studien då de har en akademisk examen till skillnad från elever som inte har uppnått akademisk nivå och dels som andraspråksinlärare. Ord och begrepp är komplexa eftersom ord är tätt sammankopplade med vårt tänkande som sker i en

konstruerad verklighet. Detta betyder att alla ord har associationer (Vygotskij 2001:37) vilket gör det svårt att finna ett ord som benämner en grupp med individer som är neutralt. Valet av typifieringen *andraspråksinlärare* ska förstås och läsas endast utifrån att deltagarna i denna studie studerar svenska som andraspråk där målet är att gå från B1-nivå till C1-nivå på ett läsår.

Språkskalan GERS

I denna studie används den europeiska språkskalan GERS (Gemensam europeisk referensram) för att beskriva språkliga nivåer inom svenska som andraspråk. De nivåer som finns i denna skala är A1, A2, B1, B2, C1 och C2 där A1 är nybörjarnivå och C1 är inföddnivå. Deltagarna i denna studie studerar B2-nivå.

1.3. Bakgrund

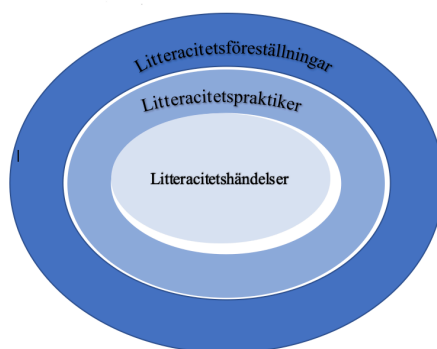
Det finns en mängd olika faktorer som påverkar andraspråkinlärares lärande och språkutveckling och denna studie ska utröna om och i vilken utsträckning textproduktion kan påverkas av byte av skolkulturell referensram och utifall det föreligger några hinder för litteracitetsdiskursförskjutning. Bransford, Brown och Cookings framgångsfaktorer (2000:XIII), vilka delas av Gustavsson (2007) innefattar medvetandegörandet om hur exempelvis litteracitetshändelsen ska göras, vilka skillnader och likheter som finns mellan olika studiekulturers litteracitetshändelser, samt betydelsen av att läraren har kännedom och kan bemöta elevernas praktiker utifrån ett interkulturellt perspektiv vid undervisning av andraspråksinlärare som har habituerat (Berger & Luckman 1979:44) andra litteracitetspraktiker.

1.3.1. Litteracitetsföreställningar (literacy conceptions)

Litteracitetsföreställningar är det kulturbundna tankemönster som finns kring litteracitetspraktiker (se kapitel 1.3.2), vilket är visualiserat i figur 1. Tankemönstret påverkar hur vi tänker kring en specifik litteracitetshändelse (se kapitel 1.3.3), vilket i sin tur påverkar hur vi talar och reagerar om litteracitetshändelser såsom exempelvis ett e-postmeddelande vilket vi kan uppleva som oartigt eller artigt på grund av hur

hälsningsfrasen är skriven. Den vanligt förekommande hälsningsfrasen ”Hej!” i Sverige upplevs som artig, men skulle upplevs som oartig i många andra länder. Hälsningsfrasen ”Kära lärare” upplevs däremot som märklig eller fjäskande, medan den i många andra länder skulle upplevas som artig. Våra konstruerade och inlärd litteracitetsföreställningar påverkar alltså hur vi tänker, uppfattar, tror, talar och betar oss (Gee 2015:4). Litteracitet existerar i en kontext, vilken kan benämnas konstruerad verklighet, och delas av en grupp individer som delar samma litteracitetsföreställningar (Barton 2007:36).

Litteracitetsföreställningar påverkar litteracitetspraktiken (se kapitel 1.3.2) som i sin tur påverkar och får följderna på de enskilda litteracitetshändelserna. I figur 1 åskådliggörs relationen mellan litteracitetsföreställningar, litteracitetspraktiker och litteracitetshändelser där både litteracitetspraktiker och litteracitetshändelser är underordnade litteracitetsföreställningar som är varierande över tid och i olika samhällskontexter.

Figur 1. Modell av sambandet mellan litteracitetshändelse, litteracitetspraktiker och litteracitetsföreställningar

1.3.2. Litteracitetspraktiker (literacy practices)

”Varje lektion tog sin utgångspunkt i läroboken. Läraren följde boken sida för sida och hoppade inte över något” (Gustavsson 2007:251). Detta är ett fragmenterat exempel på litteracitetspraktik utifrån en litteracitetshändelse som visar att litteracitetspraktiken innehåller ett tanke- och handlingsmönster vilket är konstruerat

i kulturen. Litteracitetshändelsen är läroboksläsning och litteracitetspraktiken är att läroboken läses från pärm till pärm och inga sidor hoppas över. I litteracitetsföreställningen är det inte accepterat att hoppa fram och tillbaka mellan kapitlen i boken. Litteracitetspraktiken är att det är läraren som leder och bestämmer vilken sida i läroboken som ska behandlas.

Litteracitetspraktik är det praktiska görandet och dess konstruerade regler hur detta ska göras, men det är också kommunikation om (multimodal)text, både muntlig och skriftlig såsom i detta exempel från irakiska Kurdistan.

Det förekom inte att studerande ställde frågor, kom med kommentarer, bad läraren att förklara något som man inte förstod eller berätta mer om någonting som var intressant. (Gustavsson 2007:251)

I svenska skolor anses elever vara ambitiösa och duktiga när de är frågvisa, vilket är motsatsen till det som vi kan utläsa från detta litteracitetspraktikexempel. Detta exempel ger också en bild av litteracitetsbegreppets komplexitet samt att litteracitetsföreställningar påverkar litteracitetspraktiken samt att dessa är kulturellt bundna och tar sig uttryck genom att det finns mönster för hur läsande och skrivande ska göras och utföras i olika situationer (Barton 2007:36).

I Sneddons (2010) forskningsprojekt liksom i Rans (2000) och i många fler forskningsstudier, vilket också Martin-Jones & Jones (2000) påpekar, så framgår det tydligt hur kulturbundet litteracitetstillägandet är eftersom litteracitetspraktiken innefattar attityd, hållning (litteracitetsföreställningar) utifrån en social kontext vilket vi kan utläsa ur exemplet ovan. Litteracitetspraktiken som man har habituerat (Berger & Luckman 1979:44) är inskolad och finns som ett fast handlingsmönster tills ett motspråk (se 2.3.3) möts. Vid möte av ett motspråk uppstår en krock vilket sker när olika litteracitetsdiskurser möter varandra, vilket exempelvis kan inträffa vid byte till en annan utbildningskultur (Sneddons 2010 & Rans 2000).

1.3.3. Litteracitetshändelser (literacy events)

Vår vardag består av en mängd olika litteracitetshändelser på olika nivåer, såsom skrivande av shoppinglistor, tidningsläsande, surfande och sms-ande, alltså skrivande och läsande av något specifikt. Alla dessa är unika litteracitetshändelser som skiljer sig i det faktiska görandet, alltså i praktiken i hur de ska och bör skrivas. Exempelvis skiljer sig textstrukturen mellan en shoppinglista och ett sms vilka är två separata litteracitetshändelser. Ovanstående är självklara litteracitetshändelser, men när det inte finns någon text blir det inte lika självklart vad som är en litteracitetshändelse och vad som inte är en litteracitetshändelse och var gränserna går från en till en annan. Det kan även vara svårt att avgöra om det är en litteracitetshändelse eller om det ska betecknas på något annat sätt (Barton 2007:36).

Litteracitetshändelser sker både i vardagen, på arbetet och i skolan och diverse olika litteracitetshändelser sker på alla världens universitet. Problematiskt blir det när universitetsstudenter blir ombudda att exempelvis att *skriva eller återberätta*, eftersom olika litteracitetspraktiker (och litteracitetsföreställningar) kan åsyftas (Carroll nd). Kunskaper om litteracitetspraktiker och litteracitetsföreställningar krävs för förståelse för att vi ska kunna förstå varför man menar olika saker när det ges exakt samma instruktion.

Litteracitetsföreställningen kring litteracitetspraktiken kan vara starkare eller svagare beroende hur stark den kulturella koden är att en litteracitetshändelse ska utgöras på ett specifikt sätt. Många akademiska litteracitetshändelser har exempelvis starka litteracitetsföreställningar då dessa har en hög andel akribi. För att förstå litteraciteter bättre och för att få kunskap om vilka oskrivna regler som medföljer är det viktigt att studera enskilda litteracitetshändelser.

Litteracitetshändelsen som är i fokus i denna studie är refererande text på grundläggande nivå (GRUV) i svenska som andraspråk.

1.3.4. Litteracitetshändelsen referatskrivning

Litteracitetshändelsen referat är ett görande, ett faktiskt hantverk, men också del i en litteracitetspraktik som i sin tur är en del av litteracitetsföreställningar vilket märks

tydligt i citatet nedan genom att det finns föreställningar, i detta fall i västvärlden, att visa texter anses ha högre status än andra.

The dominant communication style and world view of the Western university, variously known as “academic writing,” “analytical writing,” “critical thinking,” or just plain “good writing,” is based on assumptions and habits of mind that are derived from Western culture, and that this way of thinking of communication is considered the most sophisticated, intelligent and efficient by only a tiny fraction of the world’s people. (Fox 1994 I Liyanage & Walker 2014)

Litteracitetshändelsen referatskrivning och hur denna ska skrivas är ett uppfunnit och skapat system av akademien, vilket under åren har blivit typifierat, där det finns ett gemensamt tankemönster hur en refererande text ska skrivas. Den skapade skriftpraktiken för referatskrivande är exakt, strikt samt specifik vilket vi kan se genom att läsa hur referat är förklarat på den svenska versionen av Wikipedia där vi kan läsa följande om referat:

Ett **referat** är en, vanligen förkortad, text ... ett verk... Att **referera** innebär att återge ... eller att sammanfatta innehållet i någon annans text med egna ord. Till skillnad från recensioner... får referat inte innehålla skribentens åsikter eller slutledningar, utan är enbart en sammanfattning av källans viktigaste innehåll. Ej heller får referatet förvanska ursprungstextens eller händelsernas mening eller syfte genom medvetna val av värdeladdade ord. Skillnaden mellan referat och citat, är att citat är ett stycke ordagrann redovisning av en annan text eller utsaga, medan referatet däremot återger den i en annan språkdräkt. Denna återgivning ska helst följa ursprungstextens kronologi, för att inte förvanska den. Referat ska alltid redovisa källa enligt god sed för att inte bli plagiat ... "*författaren anser att...*", "*enligt författaren...*", "*författaren hänvisar till...*". (Wikipedia 2020)

Wikipedias beskrivning av referat är vald utifrån att flertalet av deltagarna i studien nämnde att de hade läst denna då de i sina självstudier studerat vad ett referat är och vad det innebär att skriva refererande texter. Nyckelorden som används i beskrivningen av ett referat är ord såsom; sammanfattning, ej förvanska och återgivning vilka kan tolkas på olika sätt utifrån vilken studiekultur man är inskolad i. Det finns diskursiva samband hur det talas om hur en refererande text ska vara formulerad där begrepp som egna ord och annan språkdräkt finns med, vilka kan ses i den deskriptiva texten ovan (Wikipedias text).

Vidare kan man utläsa att det finns litteracitetsföreställningar och specifika litteracitetspraktiker kopplade till litteracitetshändelsen referat vilket uttrycks genom *Referat ska alltid redovisa källa enligt god sed för att inte bli plagiat*. Den goda sedan som ska följas visas explicit och implicit genom att alla svenska universitet har mallar och guider som studenter är anvisade att använda vid skrivning av akademiska texter. Exempelvis har Högskolan i Borås (2018) en femtio sidor lång guide, *Harvard-guiden*, vilken hänvisas till alla studenter att använda sig av vid sina skriftliga inlämningar oavsett studienivå.

I typifieringen av diskursen och strukturen av referatskrivande inom den svenska akademien finns ett starkt förnekande vid motspråk och en stark etnocentrism vilket visar sig till exempel genom att den akademiska eliten vid universitet och högskolor avgör när den refererande texten anses vara accepterad eller inte och tydliggörandet att specifika regler måste följas.

Vid svenska högskole- och universitetsutbildningar finns ett diskurskrav att plagiering av text absolut inte får ske. Vid plagiering av text ska detta anmälas till universitetets disciplinnämnden som beslutar påföljder av den icke accepterade litteracitetspraktiken. Gee (2015) skulle kalla detta *social goods* där en elit vidmakthåller sin status genom att markera inkludering och exkludering. Paralleller kan ges till sociolingvistiska teorier där språket används för att markera tillhörighet och där språk och makt (Janks 2010:60) är tätt sammankopplade liksom är fallet med akademiska texter inom akademien. Inom akademien är det disciplinnämnden som har makten och som genom sina beslut visar litteracitetspraktiker som är accepterade inom den svenska akademien och vilka som inte är accepterade och vilka som till och med är ratade.

1.3.5. Studiekulturer

Universitetsbyggnader, kafeterior, föreläsningssalar, studenter och lärare ser likartade ut i hela världen, men de skolkulturella referensramarna som också kan kallas för studiekulturer skiljer sig åt (Gustavsson, 2007). Detta betyder att kunskap förmedlas och färdigheter visas på olika sätt i olika studiekulturer liksom att sättet att skriva texter och visa sina skriftliga kunskaper skiljer sig mycket åt mellan världens studenter. Carrol (nd) jämför olika studiekulturer med ett brädspel (skolan) där det spelas med olika regler (littercitetetspraktiker) beroende på studiekulturstillhörighet. Svårigheten blir när omedvetenheten finns om att brädspelen kan ha olika regler och att det sålunda är olika regler för hur man lyckas vinna och/eller komma i mål (få en god skolgång).

Även inom ett och samma land och etisk kultur finns olika studiekulturer vars olikheter beror på om universitetet är statligt eller privat, om universitetet finns i mångmiljonstad eller i en mindre stad samt universitetets profilering och så vidare. I Sverige finns skillnader i vissa delar av studiekulturen mellan till exempel Chalmers och Humanisten även om de båda lyder under samma förordningar och finns i samma stad (Göteborg). Olikheter i studiekulturer är inte linjärt med avståndet. Sveriges grannland Finland är ett exempel där studiekulturen skiljer sig mer från den svenska (Salometsä 2020) än till exempel studiekulturerna i Sverige och Hongkong (Leung 2014).

1.3.6. Utomnordiska akademiker

Cirka 10 000 internationella akademiker validerar varje år sin akademiska utbildning hos Universitets- och högskolerådet (UHR 2020). 2019 hade merparten av de som ansökte om validering en universitetsutbildning från antingen Syrien, Iran, Indien, Irak eller Turkiet. Flertalet av de som validerar sin utländska akademiska utbildning behöver svenska som andraspråk 3 (grundläggande behörighet i svenska) och ibland kompletterande utbildning för att kunna få utöva och få en tjänst inom sin akademiska profession i Sverige. Detta gäller till exempel för legitimationsyrken såsom exempelvis läkare och lärare. Efter svenska för invandrare (SFI) kan grundläggande

(GRUV) och gymnasienivå (sva 1,2 och 3) studeras inom kommunal vuxenutbildning, folkhögskola eller på någon högskola eller universitet som anordnar en sådan kurs för denna grupp.

Denna studie kommer genomföras på invandrade akademiker som studerar svenska som andraspråk på grundläggande och gymnasienivå vid en svensk högskola. Kursen de studerar är dels högskoleförberedande då målgruppen i stor utsträckningen behöver komplettera sina utländska universitetsutbildningar samt arbetsförberedande då målet är att deltagarna på kursen ska arbeta inom sin akademiska profession i Sverige efter kurslut ifall inte kompletterande utbildning krävs för utövande av professionen.

1.4. Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka ett antal högutbildade svenska som andraspråksinlärares beskrivning av upplevelsen av mötet med andraspråksundervisning som sker vid svensk högskola/universitet och specifikt deras återgivande av upplevda hinder samt kunnskaper som krävs i tillägandet av litteracitetshändelsen referatskrivande på grundläggande nivå. Studien har en fenomenologisk ansats så till vida att det endast är deltagarnas upplevelse av görandet av fenomenet referatskrivande som har studerats och ingenting annat.

1. Vilka kompetenser och kunnskaper beskriver ett antal utomnordiska akademiker krävs i återtillägandet av grundläggande akademisk litteracitetspraktik?
2. Vilka hinder finns för återerövrande av akademisk skriftspråkskompetens specifikt gällande litteracitetshändelsen referatskrivande för ett antal utomnordiska akademiker?

2. Tidigare forskning och teoretisk ram

I detta kapitel kommer tidigare forskning inom litteracitet och skolkulturella referensramar redovisas för samt att den teoretiska ramen beskrivas. Forskning om både studiekulturer och litteracitet samt plagiering redovisas i detta kapitel för att få en bakgrund till studien om några andraspråksinlärares perspektiv på tillägnandet av litteracitetshändelsen referatskrivande på grundläggande nivå i svenska som andraspråk. Andraspråksinläraarna som är i fokus för denna studie är alla akademiker och har således redan tillägnat sig privilegierad litteracitet (Norlund Shaswar & Wedin 2020:132), vilken är gällande i den kultur den har uppnåtts och är inte per automatik accepterad i andra kulturers akademiska miljö (Carroll 2015). I denna studie är det därav betydelsefullt att använda sig av forskning inom både litteracitetsområdet och studiekultursområdet.

2.1. Litteracitet

Det finns många definitioner på litteracitet där en del är snävare än andra (The New London Group 1966:60). Franker beskriver litteracitetsbegreppet som ”ett mer omfattande begrepp, dvs. något mer än att bara kunna läsa och skriva” (Franker 2013). Barton (2007) och Gee (2015) är överens med Franker (2013) om att litteracitet är något komplext och komplicerat där litteracitet inte endast är en kognitiv individuell färdighet utan även ett deltagande i situerade aktiviteter. Ingen litteracitetshändelse står helt ensam utan görs i någon form av kontext, enligt Bartons definition av litteracitet, vilken citeras nedan.

Literacy is based upon a system of symbols. It is a symbolic system used for communication, and as such exists in relation to other systems of information exchange. It is a way of representing the world to others.
(Barton, 2007:34)

Barton liknar litteracitet med ett system där litteracitet skall ses som en aktiv del i en stor helhet samt som uppstår tillsammans med andra (Barton 2007) vilket gör att

denna tolkning av litteracitet är starkt sociokulturell och socialkonstruktivistisk. I litteracitetsbegreppet enligt Bartons definition inkluderas också litteracitetshändelsen och de värderingar, både uttalade och outtalade, som varje kultur har kopplade till varje litteracitetsaktivitet. Ett konkret exempel är att skriva inköpslista inför veckohandlingen. Denna lista skrivs med en vara som ska inköpas på varje rad och varorna som ska inköpas skrivs med gemener. När vi ser en shoppinglista behöver vi inte läsa alla varor som ska inhandlas för att veta att detta är en inköpslista utan av formen vet vi att det är en inköpslista. Listan med varor läses i ordning i affären till skillnad från andra litteracitetshändelser som läses från början till slut som exempelvis läsning av en novell. Olika litteraciteter används inom olika domäner och olika litteraciteter har olika status. Receptläsning är ett exempel på litteracitet som används inom vardagsdomänen och mer specifikt i köksdomänen medan skrivning av denna studie tillhör studiedomänen (Barton 2007:37).

2.1.1. Tidigare forskning om plagiering

L2-studenter plagierar i högre utsträckning än L1-studenter både på gymnasienivå (Nygård Larsson 2011:267) och i högre utbildning (Carroll 2015; Hirvela & Du 2013; Keck 2006). Studenter inom högre utbildning plagierar av tre orsaker, enligt Pecorari (2019), vilka är; medveten fuskning, ej tillräckliga kunskaper om plagiering samt ej tillräckliga språkliga kunskaper för att kunna undvika plagiering. Dessa orsaker är gällande för alla studenter oavsett om de skriver på sitt första- eller sitt andraspråk. De två sistnämnda grupperna kräver explicit träning och undervisning i följande kunskaper för självständigt skrivande på akademisk nivå: intertextuell kunskap, kunnsighet inom källkritik, kunnsighet inom sökning av källor, kunnsighet inom självständigt återberättande av texters kärna, hög läsförståelse samt förmågan att koppla ihop olika källor (Pecorari 2019). Specifikt för akademiska texter är att de ”förhåller sig till och bygger vidare på andra texter (intertextualitet)” (Eklund Heinonen & Lennartson-Hokkanen 2019:102) vilket medför att det måste finnas en hög nivå av förståelse av texten/-erna som ska refereras för att kunna återge kärnan i innehållet med egna formuleringar (Pecorari (2019).

Intertextualitet kan göras på olika sätt, där vissa är accepterade inom den svenska akademien och vissa inte. En vanlig form av plagiering är *patchwriting*, vilken är när vissa ord i originaltexten byts ut till synonymer eller motsatsord samt att viss semantik ändras (Howard 1995). Patchwriting är inte accepterad inom den svenska akademien utan kan medföra disciplinära åtgärder. Patchwriting kan vara svår att upptäcka (Sousa-Silva 2014) och kan gå igenom akademins plagieringskontrollssystem (Urkund) och att ge utslag. En annan typ av plagiering, som inte heller är accepterad inom akademien och som även den är svår att upptäcka är *translingual plagiarism* (Sousa-Silvia 2014) vilken är när originaltexter översätts till ett annat språk, men inte citeras.

Prototypical plagiarism är ytterligare ett begrepp inom plagiering som används för medveten plagiering (Pecorari 2013:16). Disciplinära åtgärder fungerar bara på de studenter som medvetet fuskar, enligt Pecorari (2019). Vidare menar Pecorari (2019) att prototypical plagiarism är den enda typen som definition kan kallas plagiat eftersom hon hävdar att man inte kan plagiera ifall man inte har tillräckliga kunskaper i språket och/eller litteracitetspraktiken och litteracitetsföreställningarna som är knutna till plagiering (Pecorari 2019) utan att man då använder sig av patchwriting.

2.1.2. Tidigare forskning samt svensk skolhistoria om textproduktion

Genom att studera lärarstudenters skrivprocess konstaterade Ask (2007) tre hinder som står i vägen för studenters möjlighet till att nå ett akademiskt skriftspråk och dessa är otydlighet, osynlighet och oenhetlighet. Vidare kommer Nygård Larsson fram till att textnära texter är mer vanligt förekommande bland svenska som andraspråkselever i jämförelse med elever som har svenska som förstaspråk på gymnasienivå (Nygård Larsson 2011:267) vilket kan bero på att kopiering av text används som en inlärningsstrategi av svenska som andraspråksinlärare (Nilsson 2002:165, Af Geijerstam 2006:162f, Ask 2007). Ytterligare en anledning till att svenska som andraspråkselever elever kopierar text i större utsträckning än förstaspråkstalare kan vara att svenska som andraspråkseleverna saknar språklig förståelse av texterna som ska refereras, enligt Nygård Larsson 2011:266 vilket överensstämmer med en av Pecoraris förklaringar till varför studenter inom högre

utbildning plagierar (Pecorari 2019). Vidare menar Nygård Larsson att det också krävs självförtroende i egenproduktion av refererande text, vilken kan vara lägre bland elever som inte har svenska som sitt starkaste språk. Den sistnämnda förklaringen till överrepresentation av avskrifter från originaltexterna bland andraspråkselever kan vara att de är ”bekanta med skolpraktiker där utantillinlärning och avskrift rentav är önskvärda fenomen” (Nygård Larsson 2011:267). Ytterligare en anledning till avskrift av originaltexterna som kan höra ihop med den sistnämnda är okunskap om vad refererande innebär (Pecorari 2019; Hirvela 2013; Dysthe, Hertzberg & Løkenngaard Hoel 2011:38).

Fyra nivåer av intertextuella relationer, ser Nygård Larsson (2011), vid textproduktion i skolämnet biologi på gymnasiet, men dessa kategorier kan appliceras på alla skolämnens litteracitetshändelser, enligt Nygård Larsson (2011). I flertalet av de elevtexter som Nygård Larsson har studerat har elevernas använts sig av en kombination av strategier/arbetssätt i producerandet av sina texter. De fyra nivåerna är nedanstående och kan ses utifrån en utvecklingsstege där det fjärde steget är det mest avancerade:

1. Kopiering av delar av originaltext/-er vilka kan vara omarrangerade
2. Kopiering av delar av originaltext/-er, men syntaxen är förändrad.
3. Delar av originaltexten har förenklats med elevens egna formuleringar
4. Egna ord och egna formuleringar används och dessa är ämnesrelaterade och ämnesspecifika (Nygård Larsson 2011:267).

Keck (2006:261) kommer fram till samma nivåer i hennes studie av L1- och L2-refererande texter på universitetsnivå.

Avskrifter har tidigare använts i svensk skola som inlärningsstrategi och för att visa sina inhämtade kunskaper vilket vi ser i studerandet av exempelvis normalplanen utgiven år 1889 (tidigare benämning för läroplan) där ”Uppsatsskrifning: återgifvande af lästa eller af läraren muntligt meddelade berättelser” kan läsas (se figur 2 nedan). Genomgående för både småskolan och folkskolan innan 1919 var att det var fokus på reproduktion av text. Reproduktionen av text börjar få minskad central ställning i samband med undervisningsplanen som infördes 1919. Exemplet från 1889 (figur 2) skiljer sig markant från dagens skrivningar i kunskapskraven för svenska och sva där ord som problematisera, kritisera, granska och reflektera

återfinns. Detta exempel visar också på att studiekulturer är föränderliga och detta får konkreta följder på litteracitetspraktiker och vilka litteracitetshändelser som man lyfter fram och ger högre status samt dess motsats.

II. FOLKSKOLAN
och
III. MINDRE FOLKSKOLAN.

Allmänna förutsättningar.

1. Lärokursen för folkskolor är beräknad till *fyra* år.
 2. Vid bestämmande af lärokursen för fasta folkskolor har hänsyn tagits dertill, att, der särskild fortsättningskola anordnats att fortgå *minst sex veckor i en följd eller fördelat på två terminer*, folkskolans årliga lärotid af åtta kalendermånader får minskas med 2–4 veckor.
 3. I undervisningsplanen för *fasta folkskolor med afdelningsläsning* har hänsyn tagits så väl till sådana skolor, i hvilka hvardera afdelningen enlast kan hvarannan dag få besöka skolan, som till sådana, i hvilka afdelningarna hvar för sig undervisas på sammanhängande tider af året.
 4. Hvarje dag före den första lärotimen ägnas minst 15 minuter åt morgonandakt med psalmsång, bön och bibelläsning.
 5. Efter den första lärotimen, som följer omedelbart efter bönestunden, gifves en ledighet af femton minuter; mellan öfriga omedelbart på hvarandra följande lärotimmar bör gifvas tio minuters ledighet.
- Anm. När undervisningen fortgår sex timmar om dagen och gymnastiköfningarna upptaga tjugå minuter efter

Metodiska anvisningar.

1. Då två eller tre årsklasser samtidigt undervisas, bör *en* årsklass (i den treklassiga skolan stundom *två* till sammans) undervisas omedelbart af lärarinnan, under det den (eller de) andra sysselsätts med tyst öfning, till dess första klassens barn vunnit den färdighet, att de kunna med framgång undervisas till sammans med de öfriga.
2. De läsestycken, som skola afskrifvas, böra förut vara lästa, och de, som skola skrivas efter diktamen, förut afskrifva.

- 22
- II. Med afseende på skrifoöfningarna fördelas kursen sålunda:
- I första och andra årsklasserna:
1. *Läsöfning*: afskrifning af stycken i läroboken; afskrifning af ord, som barnen få uppöfva i läroboken med hänsyn till sågna visa regel i öfningsskrifningarna; skrifning efter diktamen.
 2. I muntligt med rättskrifningsöfningarna må meddelas anvisningar rörande de större skiljetecknens bruk.
 3. *Skrifning* uti minnet af littera korta stycken samt andra öfningar, som kunna förbereda uppställningsöfningarna.
 4. *Fälskrifning*: mellanstil.
- I tredje och fjärde årsklasserna:
1. *Stiltskrifning*: fortsett afskrifning och skrifning efter diktamen.
 2. *Uppställningsöfning*: återgivande af littera eller af lärarens muntliga meddelade berättelser; enkla beskrifningar efter litteras förberedande anvisning.
 3. *Fälskrifning*: emellan, överenslående med mellanstil och skiljegen notation.
- III. Af språkläran genomgås:
- I tredje och fjärde årsklasserna:
- Samma huvudsaker och bildlar; ordklasserna; ordens böjning; hufvudsater och sättnar; skiljetecknans bruk.
- Anm. I skolor Lite P samt H–K må uppställningsöfning och stiltskrifning i speklära ordet förskonas i det fall, att erforderlig undervisning i den öfriga läro-kursen därtill icke förhindras.
- Metodiska anvisningar.
1. Vid öfningar, som återräddas afse vinnandet af läs-färdighet, bör man, vare sig barnen äro hvar för sig eller i lär, söka soga förtäpning, utmattning och tanklösa läsning.

Figur 2: Texter från Normalplanen år 1889

De två framträdande förmågorna som Gustavsson kunde se utifrån sin studie om skolkulturella referensramar i irakiska Kurdistan var dessa: replikativ och applikativ förmåga vilken tidigare även varit i fokus enligt texter från tidigare läroplaner i Sverige (figur 2). Studenterna i skolan tränades på att memorera och sedan återge detta muntligt eller skriftligt genom olika typer av litteracitetshändelser såsom till exempel muntligt återberättande och avskrivning av läroboken. Den applikativa förmågan tränades genom att applicera läromedlets dialog till en egen dialog där läromedlets fraser användes. Gustavsson benämner detta som en objektivistisk kunskapsuppfattning (Gustavsson 2007:254). Liknade resultat har Mahrous & Ahmed (2009) som har jämfört skolkulturella referensramarna i Storbritannien, Mellanöstern och USA där de konstaterade att memorering av fakta är centralt i vissa studiekulturer. Även Boukazu och Bunar (2015:275) och Carroll (2015) har kommit fram till liknade i sina studier.

2.1.3. Texttriangeln

Texttriangeln visualiserar skrivprocessens olika nivåer som går från global nivå till lokal nivå vilka alla krävs kunskaper inom för att kunna delta i och kunna slutföra en

litteracitetshändelse och dess litteracitetspraktik. Den globala nivån i texttriangeln är kännedom om övergripande och globala faktorer i en text såsom innehåll och struktur samt kännedom om textens kontext. Alltså textens syfte och dess mottagare. I den globala nivån återfinns även skrivverktyg och praktisk kännedom som behövs för att litteracitetshändelsen ska kunna genomföras utifrån litteracitetspraktiken (Dysthe, Hertzberg & Løkenstaad Hoel 2011:41).

Den globala nivån är övergripande medan den lokala nivån är detaljerad. För den lokala nivån krävs kännedom om såsom om grammatik, stavning, interpunktion och formalia. Alla nivåer och alla delar i varje nivå behövs för att uppnå förväntningar som finns för specifika litteracitetshändelser. Sammanfattningsvis behöver tre områden behärskas, vilka alla återfinns i texttriangeln, och dessa är:

1. Medvetenhet om litteracitetshändelsen
2. Förkunskaper eller källor för textens språkliga innehåll
3. Medvetenhet om litteracitetspraktiken (Dysthe, Hertzberg & Løkenstaad Hoel 2011:41)

2.1.4. Tidigare forskning om skolkulturella referensramar

Ett direkt samband mellan samhällsförhållanden, pedagogik, kunskapsuppfattning och lärande finns (Gustavsson 2007:257) vilket tar sig uttryck i pedagogiska kulturella koder vilka i sin tur är båda uttalade och outtalade. Och därav skiljer sig de skolkulturella referensramarna från samhälle till samhälle. Studiekulturer är en spegel av samhället och är således föränderlig. Gustavsson (2007:251) lyfter exempelvis fram ett konkret exempel i sin avhandling på hur den skolkulturella referensramen förändrades i samband med att Saddam Hussein kom till makten i Irak 1979. Frågorna på proven ersattes med korta faktafrågor av reproduktiv karaktär från att ha tidigare varit längre och mer åt det reflekterande hållet. I Sverige kan noteras att kristendomslära övergick 1969 till religionskunskap i linje med att svensk kultur blivit mer och mer sekulariserad och konfessionslös. Utbildningsministern i Sverige är politiskt vald liksom i många andra länder och därav förändras verksamheten utifrån hur de politiska vindarna vänder. Under Jan Björklunds tid som

utbildningsminister fick vi en ökning av fler nationella prov vilket också gav washback-effekter i undervisningen (Asp-Onsjö & Holm 2014:49).

Gustavssons slutsatser är att det inte går att generalisera, men att vissa generella drag kan ses från personer som kommer från samma område/land oavsett ålder, kön och socialekonomisk bakgrund och så vidare (Gustavsson 2007:251) kan finnas. En annan slutsats som Gustavsson (2007), vilken delas med Boukazu och Bunar (2015:264), kommer fram till i sin forskning om skolkulturella referensramar är att elever är starkt påverkade i sina tankar om undervisning av sin tidigare skolgång, men också av samhället de är uppväxta i enlighet med den socialkonstruktivistiska teorin. Skolan är som tidigare nämnts en spegel av samhället och är officiellt eller inofficiellt politiskt styrd. Det är de styrande i samhället och deras uppfattning om rätt och fel som påverkar skolans konstruerade verkligheter och dess kulturer och gör så för att bevara ordning och makt (Boukazu och Bunar 2015:270). De skolkulturella referensramarna handlar om praktiker, alltså om hur kunskaps- och undervisningssynen tar sig uttryck i den faktiska undervisningen samt befastande av politiska tankar och idéer.

Exempelvis kunde Gustavsson (2007) se att studenterna från irakiska Kurdistan är vana vid en lärarcentrerad undervisning där läraren utgår ifrån läroboken i undervisningen och där alla deltagare arbetar enskilt med en och samma uppgift liksom att de är vana vid regelbundna tester och bedömningar. Övningarna som har gjorts i deras skolgång i sitt hemland har varit dominerade av memorering och repetition av det som har varit framskrivet i läroböckerna. Boukazu och Bunar (2015:276) framskriver liknade undervisningspraktik som Gustavsson vilken medför socialisering av elev/student och typifieringen av lärare. I Boukazu och Bunars studie har de intervjuade nyanlända eleverna ”redan en bild av hur skolan och lärarna skulle vara. En bild präglad av lärarstyrda lektioner, där läraren har monopol på kunskap och dikterar hur barn ska lära sig och uppföra sig” (Boukazu och Bunar 2015:282). Denna bild krockar dock med den svenska studiekulturen som bygger på demokrati, jämställdhet och jämlikhet vilken tar sig uttryck genom hög andel kooperativt lärande samt att den svenska skolan är en social arena till skillnad från många andra länder där skolan är en kunskapsarena.

I alla kulturer, även i studiekulturer, finns pedagogiska motståndspraktiker som av olika anledningar inte följer strömmen. I svensk studiekultur, där läraren har makten att bestämma innehåll och undervisningsformer, finns en hög grad av motståndspraktiker. Gustavsson stötte i sin forskning på ett antal pedagoger som avvek från den gängse studiekulturen till exempel som hade demokrati istället för diktatur i sitt klassrum. Generaliseringar är just bara generaliseringar och utgår ifrån ytan (Gustavsson 2007).

2.2. Nyanländas lärande

Flertalet faktorer såsom exempelvis ålder, attityd, motivation, språkbegåvning och hälsa påverkar nyanländas lärande (Abrahamsson 2009:234). I detta kapitel kommer endast de faktorer som är relaterade till studien gås igenom.

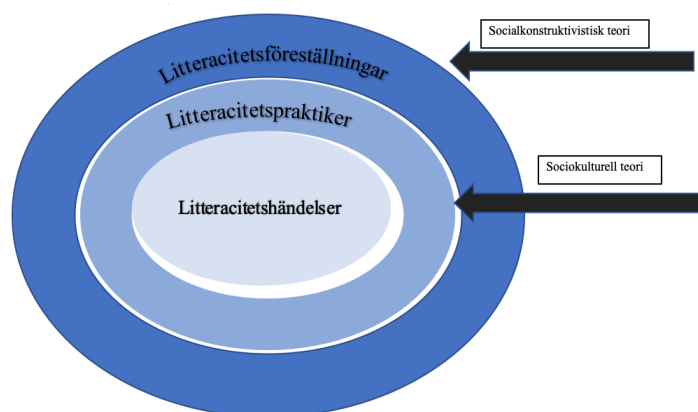
Cummins påtalar återkommande vikten av att se de nyanlända eleverna utifrån ett resursperspektiv samt att specifikt bekräfta de nyanlända elevernas identitet i litteracitetsutvecklingen eftersom detta har stor betydelse för möjliggörandet av en lyckad skolgång och i förlängningen möjligheten till akademisk litteracitet (Cummins 2017:111). Det finns en koppling mellan inläring och relationer där goda relationer påverkar inlärningshastigheten positivt. För flerspråkiga elever är betydelsen av goda relationer i skolan än mer betydelsefull (Cummins 2017:17). Lärandet sker i den proximala utvecklingszonen (Vygotskij 2001:333) vilket medför att lärare behöver ha kunskap om elevernas tidigare förkunskaper, inklusive tidigare litteraciteter vilket inbegriper både litteracitetshändelser, litteracitetspraktiker och litteracitetsföreställningar, för att kunna bygga vidare på dessa samt att läraren behöver ha interkulturellt förhållningssätt för att kunna möjliggöra goda relationer.

2.3. Teoretiska utgångspunkter

I detta kapitel kommer den teoretiska ramen för rapporten presenteras. Den teoretiska ramen utgår från en socialkonstruktivistisk ansats vilken ställs i förhållande till motspråksteorin utvecklad av Gustafsson (2008). Språk och tanke relaterar till varandra (Vygotskij 2001:43; Berger & Luckmann 1979:34; Bylund, Burnand, Athanasopoulos & Damjanovic 2015) liksom språk och kultur (Montero-Melis 2017)

samt språk och makt (Janks 2010:60; Einarsson 2009:11) är ihopkopplade. Detta medför att studien delvis även utgår ifrån ett sociolingvistiskt perspektiv.

Vårt sätt att tänka och således också att prata om saker är kopplat till våra konstruerade verkligheter (Vygotskij 2001:37). I de konstruerade verkligheterna finns rådande diskurser och de är dessa som styr om vi uppfattar hälsningsfrasen i epostmeddelandet som artig eller oartig eller om referatet är slarvigt skrivet eller välformulerat. Våra omedvetna tankar är litteracitetsföreställningar och de innefattas i den socialkonstruktivistiska teorin (se figur 3). På vilket sätt ett epostmeddelande och ett referat ska skrivas (litteracitetspraktik) lär vi oss i interaktion med varandra utifrån sociokulturell teori (se figur 3).

Figur 3. Litteracitet kopplat till sociokonstruktivistisk teori samt sociokulturell teori

2.3.1. Sociolingvistisk teori

Sociolingvistik är studie av det ömsesidiga förhållandet mellan språk och samhälle, hur samhällliga strukturer och socialpsykologiska processer styr språkbruket och hur språket och språkformen inverkar på samhället och är en verksam kraft bakom formandet av sociala grupperingar och attityder. Sociolingvistiska mönster och beteenden som är betingade kan ses av och är möjliga att beskriva i de två sociala dimensionerna makt och solidaritet (Sundgren 2007:11). Språkliga variationer som används markerar vår identitet och kan användas för att inkludera, men också för att

exkludera. Det akademiska språket som exempelvis används för skrivningen av denna rapport särskiljer sig i till exempel ordval och i meningsuppbyggnad mot förslagsvis ett mail till en kompis eller familjemedlem.

2.3.2. Socialkonstruktivistisk ansats gällande kopplingen mellan konstruerad verklighet och utbildning

Vi har ord för det som finns i vår konstruerade verklighet och alla ord har omedvetna associationer vilka också kan kallas generaliseringar (Vygotskij 2001:37). I det svenska språket finns till exempel orden recension, källkritik och argumenterande text eftersom de är en del av den konstruerade litteraciteten och alla dessa orden associeras med exempelvis egna åsikter utifrån vår konstruerade verklighet. I vår konstruerade verklighet anses vissa genrer ha en högre status än andra och dessa inräknas i privilegierad litteraciteter (Norlund Shaswar & Wedin 2020:132).

Upplyftandet av den egna kulturen på en piedestal är mer vanligt förekommande än kulturrelativism vilket avspeglas starkt i samhället där det finns en naturlig insikt till rädsla av det främmande (Stier 2019), men hur uppstår kulturer och vad är det som gör att kulturer befästs. Människor skapar förståelse om vad som försiggår runt omkring dem utifrån erfarenheter och upplevelser, men också genom kommunikation av olika slag. Enkelt förklarar är kultur kunskap om vad som är rätt eller fel och på vilket sätt saker ska utföras vilken delas av en grupp med människor. Kunskapen och föreställningarna av samhället lärs in aktivt, men omedvetet, vilket således leder till en inskolning in i en kultur således föds man inte med en kultur utan skolas in i en kultur.

Inskolningen av hur vi människor uppfattar den konstruerade verkligheten sker genom implicit registrering av ett repetitivt beteende, habitualisering, vilken inträffar när det upprepande beteendet är registrerat i hjärnan som det faktiska. Liknande omedvetna registreringar sker vid definiering av roller och arbetsfördelning vilket benämns som typifiering (Berger och Luckmann 1966). Skolan som institution och läraren som typifierad är några exempel vilka är djupt legitimerade och som också kan få starka reaktioner om de sticker ut från gängse normer, vilka är det som har

skolans in som det fasta handlings- och tankemönstret (Berger och Luckmann 1966:71).

Skolan är en institution i samhället och studiekulturen socialiseras in och typifieras genom de rutiner och vanor som utförs i grupp liksom att samhällsordningen upprätthålls genom denna institution. Gruppen har en aktiv del i bevarandet och befästandet av denna kultur. Gruppen är i detta fall hela samhället där skolan som institution är en del av samhället och där alla personer i gruppen spelar en aktiv roll i habitualiseringen.

Människan är biologiskt förutbestämd att konstruera och att leva i en värld tillsammans med andra. Denna värld blir för henne den härskande och definitiva verkligheten (Berger & Luckman 1979:212)

Oavsett ålder på eleverna i skolan typifieras den undervisande personen i klassrummet i rollen som *lärare* och habitualisering sker av *lärarens* beteende. Registrering av flera lärares beteende blir ett handlingsmönster och en typifiering har skett av rollen *lärare*. På samma sätt uppkommer dessa fasta tanke- och handlingsmönster för samhällets olika roller (Berger & Luckman 1979:44) vilket gör att rollen *lärare* uppfattas olika i olika kulturer. I vissa kulturer är läraren en diktator (Gustavsson 2007; Bouakaz och Bunar 2015), som bestämmer allt och som anses ha kunskap om allt inom undervisningsämnet medan i andra kulturer är läraren en demokratisk ledare som inte vet allt. Utifrån de varierande typifieringarna finns olika konstruerade tankemönster av kunskapssyn alltså vem kan lära vem. Den sociokulturella teorin ger en modell för lärande och den socialkonstruktivistiska teorin ger oss modellen för handlings- och tankemönstret för lärande.

”Eleverna ska inte ifrågasätta lärare, de är där för att lära sig och inhämta kunskaper” Citatet är taget från Bouakaz och Bunar (2015:276) studie och visar på utifrån en svensk studiekulturskontext variationen som finns i habitualiseringen av skolans som institution, men också av typifieringen av lärarrollen. Citatet visar också på att kvalificering och socialisering ingår som en del av den konstruerade sociala verkligheten som förklaras med hjälp av den socialkonstruktivistiska teorin.

2.3.3. Motspråk

I alla tider har människor rört sig från ett geografiskt område till ett annat liksom från en kultur till en annan. Skillnaderna i det habitualiserade och det typifierade skiljer sig mellan vissa kulturer mycket åt och ibland mindre, men oavsett möts de nyanlända personerna av ett motspråk, en kultur som inte är identisk med ens fasta tanke- och handlingsmönster. Enligt Gustafsson (2008) finns tre reaktioner vid mötet av ett motspråk:

- Bekräftelse samt förstärkelse av det egna tanke- och handlingsmönstret
- Interkulturell kompetens uppstår
- Tanke- och handlingsmönstret omvärderas

I det förstnämnda alternativet har personen inte förändrat sin föreställning i ämnet utan fortsätter att handla och tänka som tidigare. Detta kan även benämnas etnocentrism. I det andra alternativet har kunskap uppstått om att det finns olika tanke- och handlingsmönster och kulturrelativism har uppnåtts. I det sista alternativet förändras tanke- och handlingsmönstret och det nya tanke- och handlingsmönstret blir det typifierade och habitualiserade samt att det tidigare tanke- och handlingsmönstret blir negligerat och nervärderat.

För nyanlända andraspråksinlärare i Sverige blir skolgången liksom skolans skriftspråkspraktiker mötet med ett motspråk. I deras tidigare skolgång har de konstruerat institutionen skolan och typifierat rollerna lärare och elev/student samt habitualiserat litteracitetshändelser vilket har skapat tanke- och handlingsmönster för dessa litteracitetspraktiker.

2.3.4. Sammanfattning av teoretiska utgångspunkter

I skolan sker en socialisering liksom att typifiering och habitualisering (Boukazu och Bunar 2015) förstärks vilken får konsekvenser när motspråk inom litteracitetspraktik möts till exempel när socialiseringen i den tidigare utbildningskulturen varit memorering av inläst kursmaterial samt lärarens ord ska memoreras och i den nya ska allt det sagda och skrivna omformuleras.

Svenska som andraspråksinläraren och deras upplevelse av tillägnade av grundläggande akademiska litteracitet är i fokus och för att få mer kunskap om detta krävs sammankoppling mellan ett antal teorier såsom den socialkonstruktivistiska teorin om hur litteracitet befästs och handlandet som sker vid mötet vid en annan litteracitetspraktik alltså ett motspråk.

Språk och tanke är tätt sammanflätade genom att meningsskapande till stor del sker genom språklig kommunikation vilket medför att sociolingvistiska teorier inte kan negligeras eftersom språk och kultur påverkar varandra (Ellis 2003:5). Språket sätter ord på våra tankar och vi skapar ord för det som finns i vår konstruerade verklighet. Om vi inte har ord för det finns det inte i vår begreppsvärld, men fenomenet kan ändå existera såsom att vi vet att det finns olika typer av sand även om vi i svenskan endast har ett ord till skillnad från till exempel arabiskan. Världens språk är föränderliga och nya ord tillkommer till språken på grund av till exempel nya uppfinningar och influenser från andra språk. Ett exempel på ett nytillkommet ord som också har lett till en förändring av den konstruerade verkligheten för många svensktalande är det könsneutrala *hen*. *Hen* är ett bra exempel på hur språk och tanke påverkar varandra.

Ord associeras med olika saker beroende på vår inskolade konstruerade tankemönster såsom exempelvis ordet hund och dess associationer i olika kulturella kontexter där hund associeras med människans bästa vän i en kultur medan hund associeras med fara i andra kulturella typifieringar. Olika ord markerar och signalerar olika och används som identitetsmarkörer i positionering av en status och identitet.

3. Material och metod

I detta kapitel redogörs utförligt för detaljerade metodval som har gjorts för att kunna besvara frågeställningarna för studien. Först beskrivs undersökningens design vilket följs av beskrivningar av utförda metoder. I slutet av kapitlet diskuteras studiens tillförlitlighet och trovärdighet samt att etiska övervägande som har gjorts presenteras.

3.1. Fenomenologisk ansats

Studien har använt sig av en kvalitativ metod med en fenomenologisk ansats eftersom det som har studerats endast är deltagarnas uttalade upplevelse av ett fenomen (Denscombe 2018:187). Syftet med den fenomenologiska ansatsen är att få ta del av deltagarnas beskrivning av upplevelsen referatskrivande i en svensk universitetskontext vilken är ett specifikt fenomen inom akademisk litteracitet och svensk studiekultur. Den fenomenologiska ansatsen ger möjlighet till autenticitet och förståelse för ett fenomen genom någon annans ögon (Denscombe 2018:191).

Intervjuerna har gjorts med hjälp av semi-strukturerade frågor vilket möjliggör flexibilitet när det gäller att kunna ställa följdfrågor på deltagarnas beskrivningar av deras upplevelse och personliga erfarenheter. Målet med intervjuerna har varit att försöka förstå fenomenet referatskrivande genom ett antal andraspråksinlärares ögon utifrån deras konstruerade verkligheter. Fenomenologi har sin grund i den socialkonstruktivistiska teorin där konstruerade verkligheter delas av olika kulturella grupperingar (Denscombe 2018:187-190). Det är värt att notera att deltagarna i denna studie har bakgrunder i olika studiekulturer och därav olika konstruerade verkligheter, vilka kan vara närmare eller längre ifrån varandra. Allas konstruerade verkligheter är dock giltiga och av intresse för studien eftersom de alla äger en förstahandsupplevelse av handlingen referatskrivande i en annan skolkulturell referensram.

Deltagarna har delgett sina uppfattningar och åsikter eller i alla fall uttalat att de i intervjun har beskrivit sina tankar och känslor om det tillfrågade. Många av deltagarna poängterade också att de endast beskrev sina upplevelser och vad de

kommer ihåg och att dessa upplevelser och minnen inte kan appliceras och generaliseras till en större grupp. Deltagarnas uttalade upplevelser och åsikter ger möjligheten att få en känsla av att gå i deras skor och göra samma resa samt att få en förståelse och insyn för hur fenomenet skrivande av refererande text kan upplevas av personer med erfarenhet från andra litteraciteter och andra studiekulturer.

3.2. Överblick över undersökningens design

Denna studie bygger på en kvalitativ metod som består av djupintervjuer som kompletteras med analyser av texter skrivna av deltagarna. En kvalitativ metod har valts utifrån att frågeställningarna som ska besvaras är utifrån att få fördjupad kunskap om några andraspråkinlärares upplevelser. För att få kunskap om deltagarnas perspektiv och upplevelse krävs intervju som metod där frågorna är öppna och intervjuaren visar nyfikenhet. Empirin måste också betraktas öppet och utifrån både ett utifrån- och ett inifrånperspektiv där intervjuaren i möjligaste mån måste försöka sätta sig in i deltagarens situation där denna gått från en studiekultur till en annan. Den kvalitativa metoden har också valts utifrån att den ger möjlighet att försöka förstå hur olika människor tänker, förstår och uppfattar (Denscombe 2018:189) ordet referat och att referera. Den kvalitativa metoden med dess möjligheter att utveckla och fördjupa intervjufrågor ger också möjlighet att få insyn och kunskap om de associationer/generaliseringar som hör till orden referat och referera.

De två olika metoderna som har valts för denna studie, textanalys och intervjuer, kompletterar varandra och ger komplementära data till studien (Denscombe 2018:228) vilket i studien har medfört att de olika datainsamlingsmetoderna bekräftar varandras data och på så vis bidrar till studiens trovärdighet. Flera metoder, vilka är olika, men relaterade till varandra möjliggör konfirmering samt möjlighet till att fler perspektiv kan framkomma (Denscombe 2018:226). I tabell 1 nedan åskådliggörs de olika metoderna som har använts för denna studie samt på vilket sätt urval och dataanalys har genomförts.

Tabell 1. Metodöversikt

	Metod 1 - textanalys	Metod 2 - intervju
Urval	Bekvämlighetsurval	Bekvämlighetsurval
Antal	17 texter	13 deltagare
Datainsamling	Referat	Enskilda intervjuer
Dataanalys	Deskriptiv och kvantitativ analys	Redogörelseanalys

3.3. Material och urval

Två empiriska datamaterial, intervjumaterial och studenttexter, har använts i studien. Studien började med inläsning inom området och tar sin utgångspunkt utifrån två avhandlingar; Gustavssons (2007) forskning om skolkulturella referensramar (se kapitel 2 om tidigare forskning) samt Asks (2007) studie om lärarstudenters interimtextprocess inom högre utbildning. Skolkulturella referensramar är lite beforskat liksom svenska L2-studenters interimtextprocess. Efter inläsning genomfördes textanalys av sjutton stycken referat skrivna av utomnordiska akademiker som studerar svenska som andraspråk på grundläggande nivå på en högskoleförberedande kurs vid en högskola i Sverige. Textanalyserna följdes upp mer inläsning inom området samt av djupintervjuer med tretton av de som hade skrivit texterna där deltagarna bland annat fick möjlighet att beskriva tillvägagångssättet av sitt referatskrivande. Intervjuerna kompletterar textanalyserna och ger fler perspektiv till komplexiteten kring referatskrivande.

Nedan beskrivs det urval (bekvämlighetsurval) som gjorts i denna studie samt återfinns en beskrivning av datainsamlingstekniken.

3.3.1. *Högutbildade svenska som andraspråkinlärare – urval av deltagare*

Deltagarna har två gemensamma nämnare vilken är att de studerar grundläggande svenska som andraspråk på en mellanstor högskola och att de har en utländsk examen på minst kandidatnivå vilket innebär att utbildningsbakgrunden är likvärdig. Fem av dem har lärarexamen och samtliga har arbetat som lärare ett antal år i ett annat land

än Sverige. De övriga är ingenjörer, jurister, läkare, en marknadsförare, en agronom, ekonom och sjuksköterska. Deltagarna kommer från Japan, Turkiet, Iran, Albanien, Syrien, Algeriet, Irakiska Kurdistan och Nordmakedonien. Åldrarna varierar mellan 25–53 år där majoriteten är runt 40 år. Cirka hälften av dem är kvinnor och resterande är män. De har alla arbetat ett antal år efter avslutade universitetsstudier.

3.3.1.1. *Intervjuer*

De kvalitativa strukturerade och semi-strukturerade intervjuer genomfördes på en neutral plats, ett kafé, med en av deltagarna. De andra studenterna valde att genomföra intervju via videosamtalsverktyget Zoom på grund av pandemin Corona som rådde under tiden för när intervjuerna skulle genomföras.

En intervjuguide med ett antal förslag till öppna frågor togs fram innan intervjuerna och föregicks av en provintervju där frågorna testades både gällande språklig nivå som etiskt hänsynstagande. Frågorna följdes sedan av följdfrågor. Flertalet av frågorna fick omformuleras för att vissa av deltagarna skulle förstå frågan. Intervjuerna kännetecknades av stor flexibilitet och lyhördhet för deltagarnas berättelser. De framtagna frågorna användes som stöd för att leda intervjuerna framåt och fördjupat. I en av de första intervjuerna lyfte en av deltagarna svårigheten med att hitta egna källor som är tillförlitliga. Denna fråga lades sedan till i alla fortsatta intervjuer eftersom den visades sig vara en av många hinder i referatskrivande för andraspråksinlärare.

Deltagarna fick i förväg skriftligen och muntligen information om studien, skriven på anpassad språklig nivå på svenska för att möjliggöra att så många som möjligt till fullo förstod att deltagandet i studien var frivilligt. De fick också information om de forskningsetiska principer som har följts genomgående i datainsamlingen. Deras möjlighet att dra sig ur studien när som helst utan motivering informerades om både muntligen och skriftligen vid informationstillfället och sedan innan intervjutillfället. Information om att deras medverkan eller deras beslut att inte medverka i studien inte på något sätt kommer påverka deras studier förmedlades också. Studenterna har tidigare haft mig som lärare, men kommer inte ha mig som lärare under studiens gång och inte heller efter att studien är avslutad. Deltagarna blev även informerades om skillnaden mellan att en lärare har tillgång till texter som har blivit bedömd utifrån

att vara en examinerande del i en kurs och att vara en del i en studie. På medgivandeblanketten (bilaga 2) fick deltagarna aktivt ta ställning om de önskade bli intervjuade eller inte och de fick även aktivt ta ställning till om de ville att deras texter skulle fås användas till denna studie. Det fanns alltså möjlighet att godkänna medverkan i en del, men inte i den andra. Pragmatiska resurser påverkade beslutet för bekvämlighetsurvalet som valdes som urvalskriterie för studien liksom urvalets storlek.

Intervjuerna transkriberades med hjälp av det digitala verktyget Amberscript. I analysen av intervjuerna utkristalliserades vissa gemensamma drag kopplat till studiens syfte vilka kategoriserades i ett antal grupper utifrån Pecoraris (2019) tre olika grupper för anledningar till plagiering samt utifrån texttriangelns olika nivåer (Dysthe, Hertzberg & Løkensgaard Hoel 2011:41).

3.3.2. *Högutbildade svenska som andraspråkinlärares texter*

På grundläggande nivå i svenska som andraspråk ska eleverna bland annat och i detta fall studenterna visa kunskaper i att de kan behärska att skriva texter i ett antal genrer såsom refererande text och argumenterande text. Texterna som har analyserats i denna studie är refererande texter vilka skrevs som en salstentamen under hösten 2019 för att visa prov på kursmålet *att kunna skriva refererande text*. Studenterna genomförde salstentan cirka halvvägs in i kursen och examinationen föranledes av tre lektioner a'2,5 h samt ett pass med en bibliotekarie där det fokuserades på hur källor skrivs i löpande text och i en litteraturförteckning. De tre lektionerna fokuserade endast på att förbereda studenterna för den kommande examinationen i referatskrivning.

Instruktionerna för examinationen var att de skulle skriva ett referat utifrån en given text på svenska och omfånget på referatet skulle vara 200 ord plus/minus tio procent (bilaga 3). Den givna texten var en argumenterande text och bedöms vara på C1-nivå. Studenterna studerar B2-nivå och skulle således skriva en refererande text på en nivå emellan B1- och B2-nivå. Lektionerna i referat genomfördes av en lärare som höll i momentet för första gången, men som i många år arbetat på SFI. Kurslitteraturen som studenterna ska läsa till detta moment är *Akademiskt skrivande*

och läsande av Blomström och Wennerberg (2015) vilken är en bok som är skriven för bland annat svenska som andraspråkselever på gymnasiet. De refererande texterna skrevs digitalt i ett system för digitala salstentor som heter Wiseflow och studenterna hade inte tillgång till några ordböcker eller andra hjälpmedel under salstentan. Det enda de hade tillgång till under examinationen var den argumenterande texten som skulle användas som utgångstext för den refererande texten. Studenterna hade tre timmar på sig att skriva texterna. Salstentor med salsvakter medför yttre kontroll och tystnad. Studenterna sitter vid bänkar avskärmade med en skiva från andra medstudenter och med minst en meters avstånd från varandra. Detta sker för att kunna säkerhetsställa att tentan skrivs utan inflytande från någon annan och att det är endast studentens individuella prestation som bedöms och inget annat. Kriterierna för godkänt var följande:

Du har sammanfattat informationen från hela originaltexten.

Du har skrivit ett referat med viss språklig variation.

Du har använt dig av och infogat tydliga källhänvisningar.

Du kan anpassa ditt språk efter den specifika genren referat

(Bilaga 4).

Kriterierna fanns på försättsbladet och studenterna skulle aktivt kryssa i att de hade läst informationen för examinationen där kriterierna var en del innan de kunde fortsätta och genomföra examinationen.

Originaltexten som skulle refereras är en debattartikel som har varit publicerad i tidningen Skolvärlden och som är skriven av två ämneslärare. I texten debatterar de utifrån det aktuella, inom skolvärlden, ämnet om vilken roll och vilka arbetsuppgifter som bör ligga på lärarassistenter/skolassistenter. Texten är skriven från en svensk kontext och om en ny professions intåg i svenska skolor. Originaltexten finns att finna som bilaga sex.

Trettio studenter skrev examinationen och av dessa har sjutton stycken gett sitt medgivande till att texterna används till denna studie.

3.3.2.1. *Textanalys*

Textanalysen syftar till att visa svenska som andraspråksinlärarna grundläggande akademiska skriftspråkslitteracitet på B2-nivå och hur dessa texter förhåller sig till litteracitetspraktiken som är gällande för litteracitetshändelsen referatskrivning. I textanalysen analyserades hur många unika ord som fanns i varje specifik text, alltså ord som inte förekommer i originaltexten, samt analyserades texterna i hur textnära texterna är originaltexten. Nygård Larssons (2011) nivåer användes vid analysen vilka är

1. Kopiering av delar av originaltext/-er vilka kan vara omarrangerade
2. Kopiering av delar av originaltext/-er, men syntaxen är förändrad.
3. Delar av originaltexten har förenklats med egna formuleringar
4. Egna ord och egna formuleringar används och dessa är ämnesrelaterade och ämnesspecifika

I bilaga fem kan studenttexterna som analyserades närgående studeras samt att man kan se hur de har färgmarkerades utifrån ovanstående nivåer. I Asks studie (2007) om lärarstudenters akademiska skriftspråkskompetens och tillägnandet av denna har hon analyserat olika referatmarkörers diskrepans. Utifrån lärarstudenternas val av referatmarkörer har implicita ställningstagande analyserats. Detta har ej gjorts i denna studie då analysen inte hade blivit tillförlitlig utifrån deltagarens grundläggande språkliga nivå.

3.3.3. *Etiska överväganden*

All European Academies (2018) och av Vetenskapsrådet rekommenderade forskningsetiska principer har använts och efterföljts ifråga om information, samtycke, konfidentialitet och nyttjande av information. Studenttexterna som är en del av studiens empiriska material har anonymiserats och deltagarnas namn har fingerats med namn som inte kan härleda dem till etnicitet.

En betydelsefull etisk princip att följa i denna studie har varit respekt gentemot deltagarna som har blivit intervjuade och som också gett sin tillåtelse till att deras skriva texter får användas i studien. Andra viktiga aspekter har varit tillförlitlighet,

ärlighet och ansvarighet som ingår i kodex för god forskningssed. (All European Academies 2018).

3.3.4. *Studiens trovärdighet och tillförlitlighet*

Studiens trovärdighet och tillförlitlighet är väsentligt att diskutera då detta är avgörande för rapportens giltighet. Kriterierna för trovärdighet och tillförlitlighet skiljer sig mellan kvalitativa och kvantitativa metoder eftersom kvalitativa studier, liksom denna, beskriver enskilda individers verbaliserade utsagor vilka inte är mätbara såsom svaren på en enkät.

God praxis för kvalitativa undersökningar har använts i studien såsom respondentvalidering, grundad data och metodkombination (Denscombe 2018:420) samt att en detaljerad redogörelse görs för metodprocesserna. Det har funnits möjlighet att gå tillbaka till deltagarna för att bekräfta att deras beskrivningar av handlingen referatskrivande har uppfattats korrekt (respondentvalidering). Det empiriska materialet som ligger till grund för studien bygger på granskning av texter skrivna under en examination som ägde rum innan rapportens födelse och texterna är upprinnelsen till rapporten och inte tvärtom. Detta betyder att de skrivna texterna är autentiska och äkta och har inte skrivits med någon påverkan utifrån rapportens syfte. Det som bestämde vilka texter som granskades var utifrån vilka studenter som godkände att deras examinationer fick användas för granskning för denna studie. Alla studenters texter som fick granskas finns med i denna studie vilket medför äkthet till datainsamlingen som har genomförts (grundad data). Två olika metoder har använts för att bekräfta resultaten vilket ökar tilliten i studien.

De olika metoderna har kronologiskt och tydligt redogjorts för, dels ovan i detta kapitel (3. Material och metod) samt nedan i en metoddiskussion, så att forskningsprocessen kan granskas och pålitligheten i studien kan avgöras.

Metodvalet i studien är en kvalitativ metod med en fenomenologisk ansats vilket medför att studien inte gör anspråk på att vara generaliserbar utan värdet i studien är att få insyn i upplevelsen av återtillägnande av akademisk litteracitet genom ett antal högutbildade andraspråkinlärares ögon.

3.4. Metoddiskussion

Utifrån ett fenomenologiskt perspektiv så ingår intervjuaren i en konstruerad verklighet vilket kan påverka tolkningar och antaganden (Denscombe 2018:192). Exempelvis ingår intervjuaren och deltagarna i denna studie delvis i samma sociala värld, men också i andra sociala världar där habitualiseringarna och typifieringarna liksom institutionerna skiljer sig åt mellan de specifika olika deltagarna samt intervjuaren vilket medför till exempel att deltagare och intervjuare kanske inte delar samma samtalskultur. Analysen av studiens resultat görs utifrån forskarens sociala föreställningsvärld vilken kan vara avvikande från andra forskares konstruerade sociala verkligheter vilket påverkar studiens tillförlitlighet.

Generella språkliga missförstånd och nyansskillnader som inte har uppfattats kan ej uteslutas då intervjuerna har gjorts på deltagarnas andraspråk, svenska, vilken bedöms vara på grundläggande nivå. Missförstånd kan ha skett dels av förståelse av frågor av deltagaren samt av svaren av intervjuaren. Frågorna var svåra att besvara på grund av språkbehärsknigen är begränsad hos deltagarna samt att området som berördes är för många ett område som är utanför deras profession. För att kunna svara krävs kännedom om metaspråk och att ta viss del kunna se sig själv utifrån och också komma ihåg hur man resonerade och uppfattade textproduktion tidigare, dels vid tidigare universitetsstudier som skedde många år tidigare och dels skriftlig produktionen som gjordes när de började studera svenska. För merparten av deltagarna var intervjufrågorna en ny diskurs vilket påverkar tillförlitligheten av svaren.

Relationen lärare och student kan inte bortses från. Svar kan ha blivit efter vad som tros efterfrågas. Medvetenhet ska finnas om att deltagarna kanske vill vara till lags och svarar det som de tror att man som intervjuare vill höra. Deltagarna kan svara som de anser att de borde svara i den roll som de besitter som student till intervjuaren. Den osynliga hierarki som finns mellan deltagare och intervjuare. Man ska inte heller utesluta att sanningen kan ha blivit modulerad för att förenkla eller för att inte förhindra komplexitet i svaret. Deltagarna hade svårt att sätta ord på de metaspråkliga frågorna och för många var det ett område som de inte har tränat att prata om på svenska och inte tidigare reflekterat kring.

Utifrån den socialkonstruktivistiska teorin är allt vi uttrycker utifrån habitualiseringar och typifieringar av vår konstruerade verklighet samt hur vi har bemött motspråk för vårt tanke- och handlingsmönster. Detta medför att analysen av intervjuerna inte bara är forskarens tolkningar av deltagarnas svar på frågorna utan också är deltagarnas tolkning utifrån deltagarnas mediering av forskarens frågor (Säljö 2005). Detta är viktigt att ha i beaktande i denna studie då forskaren kanske inte delar samma konstruerade verklighet med alla deltagarna och risken finns att frågor och svar analyseras utifrån den egna konstruerade verklighetens kontext (Berger & Luckmann 1979:43).

Deltagarnas beroendeställning går inte heller att bortse från att då jag är lärare till deltagarna. Bourdieu (1991) medvetandegör oss om att kommunikation innefattas av att språket är ett maktmedel och detta görs både medvetet och omedvetet. Studenterna informerades om att det som sades inte påverkar deras utbildning, men det går än dock inte bortse från hur detta kan ha påverkat studien resultat i någon riktning.

Det går inte att utesluta en diasporisk aspekt eftersom alla deltagare berättar om upplevelser som de har tidigare varit med om och som de av olika anledningar har lämnat. Flertalet av deltagarna framlade den svenska studiekulturen som mer framgångsrik än den studiekultur som de har studerat tidigare i. Det kan finnas flera anledningar till att de valde att framhålla den svenska studiekulturen varav en kan vara att de trodde att intervjuaren önskade höra detta. Den andra anledningen kan vara att de inte helt litar på att materialet inte kommer lämnas ut och komma till exempel myndigheter till del och ytterligare en anledning kan vara att flertalet fortfarande befinner sig i smekmånadsfasen i postmigrationsfasen.

Människors tanke- och handlingsmönster, alltså inställning och attityder, är föränderliga över tid beroende på kvalificeringen och socialiseringen som vi omgärdas av. Under intervjuerna har deltagarna berättat om deras upplevelse av något som inträffade i det förgångna och våra minnesbilder av våra upplevelser från en tid som varit är inte tillförlitliga eftersom de kan vara fragmentariska samt både förskönande och dess motsats.

4. Resultat

I detta kapitel ska resultaten som har framkommit beskrivas och resultaten ska förstås och läsa utifrån ett fenomenologiskt perspektiv. Alla citat som återges från deltagarna har namn som är fingerade.

4.1. Material och urval

Det empiriska materialet består av sjutton stycken refererande texter vilka har skrivits av svenska som andraspråksinlärare under en examination i referatskrivande samt tretton stycken inspelade intervjuer med skribenterna till texterna.

4.1.1. *Högutbildade svenska som andraspråksinlärare – urval av deltagare*

Deltagarna som har deltagit i denna studie är tretton till antalet och de har alla en akademisk examen från ett utomnordiskt land. En av studenterna har studerat på universitetet i två olika länder, Japan och USA. Övriga deltagare har fullföljt sin universitetsutbildning i sitt hemland vilka ha varit Turkiet, Iran, Albanien, Syrien, Algeriet, irakiska Kurdistan och Nordmakedonien. Deltagarna har examen inom följande områden: medicin, naturvetenskap, juridik, ekonomi, marknadsföring och pedagogik. Alla har ett antal års arbetslivserfarenhet inom sin profession vilken har utförts i ett eller fler länder såsom i exempelvis Thailand och Ryssland. Deras språkliga nivå är inom B2-nivån. Sju av deltagarna är kvinnor och sex är män.

4.1.2. *Textanalys*

I redovisningen av textanalysen som har genomförts redovisas först de refererande texterna utifrån ett makroperspektiv och sedan utifrån ett mikroperspektiv. Alla refererande texterna som används som empiriskt material i studien är alla i hög grad textnära och den språkliga diskrepansen är liten. Deltagarnas refererande texter har tagit ett steg mot bemästrande av svensk akademisk litteracitet vilket kan ses genom att alla deltagare i sina texter använder sig av referatmarkörer vilka är signifikanta för refererande texter samt uppger källan någonstans i texten även om det är långt ifrån

akademins akribi gällande refererande text. I analysen av texterna kan också olika nivåer av kopiering upptäckas vilka överensstämmer med Nygård Larssons (2011) och Kecks (2006) forskning. Dessa nivåer är följande:

1. Kopiering av delar av originaltext/-er vilka kan vara omarrangerade
2. Kopiering av delar av originaltext/-er, men syntaxen är förändrad.
3. Delar av originaltexten har förenklats med egna formuleringar
4. Egna ord och egna formuleringar används och dessa är ämnesrelaterade och ämnesspecifika

Samtliga referat i denna studie skulle enligt svensk litteracitetsföreställning benämnas vara patchwriting vilket har gjort att texterna har analyserats utifrån Nygård Larssons nivåer utifrån en litteracitetsföreställning där avskrivning är normen och sedan har analysen gjorts utifrån om det finns något drag i texten som kan placeras i någon högre nivå än första nivån. Detta är också utefter att de unika orden som finns i texterna är mellan 4-22 stycken i en text med cirka 200 ord (se tabell X). I tabell 2 redovisas att merparten av texterna kan bedömas vara på nivå 1, nio stycken. I nivå två bedöms fem stycken texter vara och i nivå tre bedöms två stycken texter vara. De två texter som bedöms tillhöra nivå tre visar en tendens till förenkling av den referande texten.

Tabell 2. Fördelning av referat enligt Nygård Larsson (2011) fyra nivåer

	Antal texter
Nivå 1	Hanan, Purva, Ana, Mehdi, Maria, Mehta, Abo, Meryem, Sarah
Nivå 2	Lara, Kim, Mehmet, Mohammed, Mahmoud
Nivå 3	Khamiri, Leila
Nivå 4	

I analysen av avskriften som finns till större del i de referande texterna utkristalliseras fem olika varianter av avskrivningar av originaltexten, vilka är följande:

1. text är 100% kopierad från originaltexten (minst två efterföljande betydelsebärande ord)
2. text är kopierad, men vissa icke betydelsebärande ord har tagits bort
3. text är kopierad, men ordföljden har ändrats
4. text är avskriven, men vissa icke betydelsebärande ord har tagits bort samt att grammatiken är förändrad
5. text är avskriven, men något eller några ord är utbytta till synonymer

I nästintill samtliga texter förekommer en blandning av de olika avskrivningsstilarna som beskrivs ovan.

I analysen av texterna har antalet unika ord i deltagarnas egenproduktion i det skrivna referatet plockats ut. I de sjutton texterna varierar antalet unika ord mellan fyra upptill tjugotvå stycken där maxantalet av ord är cirka 200. I tabell 3 nedan kan fördelningen av unika ord i texterna utläsas. I bilaga 5 finns en total redogörelse för varje enskild text. I tabellen 3 kan utläsas att en av texterna har fyra stycken unika ord alltså ord som inte förekommer i originaltexten. Tre av texterna har mellan sju och nio unika ord medan åtta stycken texter har mellan elva och femton unika ord. Fem av de sjutton texterna har över nitton unika ord och där är fördelningen tre stycken texter med nitton till tjugoo unika ord och två stycken texter med tjugoo till tjugotvå unika ord.

Tabell 3. Antal unika ord i deltagarnas referat

Unika ord	4 stycken	7-9 stycken	11-15 stycken	19-20 stycken	21-22 stycken
Antal texter	1	3	8	3	2

De unika orden kategoriserades utefter referatmarkörer och sambandsmarkörer vilka är signifikanta för litteracitetshändelsen referatskrivande. De övriga grupperna är substantiv och verb eftersom dessa är betydelsebärande i texten. Övriga ord klassificeras som *övrigt* i redovisningen av textanalysen på grund av det låga antalet som fanns i denna grupp. I bilaga 5 kan den detaljerade klassificeringen per enskild text ses (de fingerade namnen finns i tabellen och kan kopplas till de olika texterna i

bilaga 5) och där är *övrigt* kategoriserat i följande grupper: adjektiv, prepositioner, pronomen, frågeord och kollokationer.

Tabell 4. Ordfördelning av unika ord i deltagarnas referat

Antal unika ord	Antal referatmarkörer	Antal sambandsmarkörer	Antal substantiv	Antal verb	Andra ordklasser	Fingerade namn
4 st	4					Maria
7 st	5		2			Hanan
8 st	4	3	1			Sarah
9 st	4	1	1	1	2	Meryem
9 st	4	1	3		1	Ana
11 st	1	1	6	2	1	Mohammed
12 st	4	1	1	5	1	Mehmet
13 st	5	5	2		1	Kim
14 st	6		3	5		Khamiri
14 st	2	5	1	3	3	Abo
15 st	2	7	2	2	2	Mehta
15 st	5	7	2		1	Mehdi
19 st	5	5	5	1	3	Leila
19 st			4	8	7	Nasser
20	7	2	2	4	5	Purva
22 st	4	3	5	4		Mahmoud
22 st	7	4	2	3	6	Lara
Medelvärde	4,3	3,5	2,7	3,5	3,2	

I tabell 4 kan ordfördelningen utläsas av de unika orden som finns i deltagarnas referat. En stor andel av de unika orden är referatmarkörer och sambandsmarkörer då dessa ord är signifikanta för referatskrivande. Medelvärdet är 4,3 stycken referatmarkörer, 3,5 stycken sambandsmarkörer, 2,7 stycken substantiv, 3,5 stycken verb och de övriga ordklasserna är i medelvärde 3,2 stycken ord.

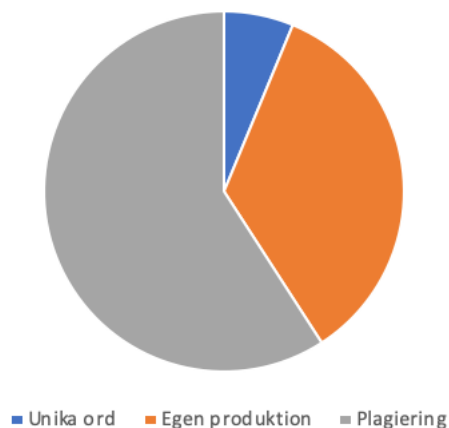
I nedanstående tabell (tabell 5) kan fördelningen utläsas mellan egen produktion i de referande texterna och unika ord som har använts utifrån det totala antalet ord i hela texten. Skillnaden mellan unika ord och egenproduktion är att de unika orden inte förekommer i originaltexten medan egen produktion är självständigt skriven text med ord som förekommer i originaltexten.

Tabell 5. Fördelning mellan textdelar samt andel egenproducerad text

Totalt antal ord i hela texten	Antal unika ord	Egen produktion - antal ord	Egen produktion - procentandel
206	7	50	24
215	20	119	55
218	9	44	20
212	15	82	38
212	4	32	15
197	22	103	52
210	13	62	29
207	14	101	48
210	12	54	25
212	15	56	26
218	11	94	43
199	19	66	33
202	19	134	66
204	14	77	37
209	9	34	16
208	8	39	19
200	22	87	43
Medelvärde	13	72	35

I nedanstående cirkeldiagram (tabell 6) visas medelvärdet av fördelningen mellan plagierad text, egen produktion och unika ord vilken är 35% egen produktion, 59 %

plagiering och 6 % unika ord. Medelvärde är det som redovisas i tabell X ovan.

Cirkeldiagram 1: Medelvärde av fördelningen mellan plagierad text och egen produktion samt unika ord

Förutom unika ord, andel egen produktion och olika avskrivningsvarianter analyserades metatexten. Metatext har tretton av de sjutton texterna och denna är i stort sett identisk för alla dessa tretton och lyder ”Referat av ”8 uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra”. Samtliga har valt snarlika inledningstexter för att inleda sitt referat där titeln på debattartikeln som skulle refereras finns med tillsammans med var den varit publicerad samt vilket datum och namn på de som skrivit artikeln:

I debattartikeln publicerad i Skolvärlden (7 okt 2019), skriver lärarna H. F. Lund och A. Musikka "Lärarassistenter måste ha enhetlig befattningsbeskrivning, baserad på vad lärarna själva anser sig behöva.
(Ana)

Resultatet av textanalyserna indikerar på att samtliga akademiker som har skrivit texterna kan kategoriseras i en eller fler av Pecoraris (2019) tre grupper, vilka är indelade utefter anledning till plagiering inom högre utbildning. Pecoraris (2019) tre grupper är:

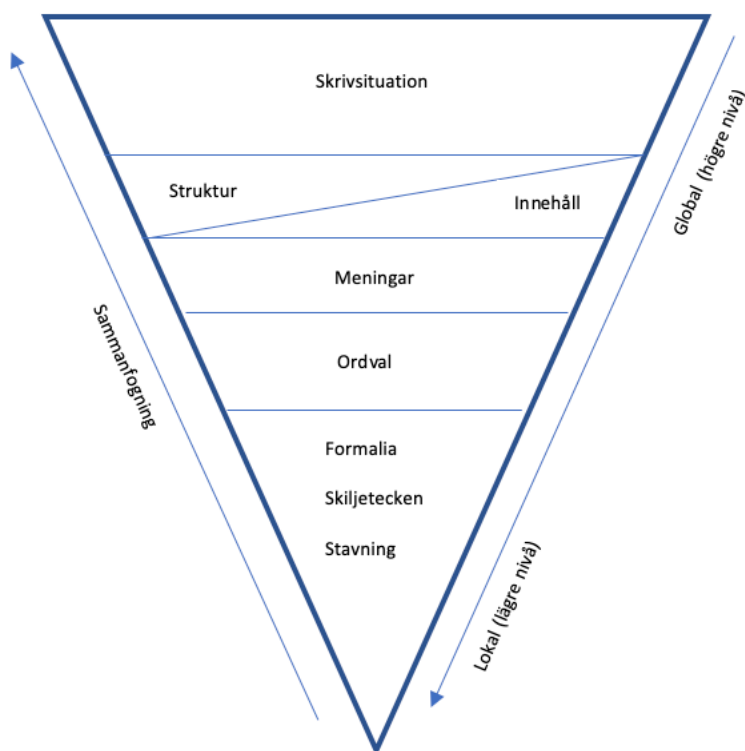
1. medveten fuskning
2. ej tillräckliga kunskaper om plagiering

3. ej tillräckliga språkliga kunskaper för att kunna undvika plagiering (Pecorari 2019)

4.1.3. *Litteracitetshändelsen – referatskrivande*

Akademikernas beskrivningar av upplevelsen av fenomenet referatskrivande inom en svensk akademisk kontext och dess hinder har kategoriserats utefter texttriangelns olika nivåer (Dysthe, Hertzberg & Løkenngaard Hoel 2011:41) samt utefter Pecoraris (2019) tre grupper för anledningar till plagiering.

Först redovisas resultatet utifrån texttriangelns globala nivå som är överordnad den lokala nivån och därefter följer redovisning av resultatet utifrån den lokala nivån i texttriangeln. En visualiserad bild av texttriangeln kan ses i figur 4 nedan. Sist i kapitlet redovisas data från intervjuerna utifrån Pecoraris (2019) grupperingar.

Figur 4: Texttriangel (Dysthe, Hertzberg & Løkenngaard Hoel 2011:41)

4.1.3.1. *Texttriangeln*

Medvetenhet om skrivsituationen

Ett antal deltagare visar på omedvetenhet om referatskrivandets litteracitetsföreställningar som är gällande för den svenska akademiska litteracitetspraktiken och detta kan ta sig uttryck på olika sätt dels genom förvirring kring ords olika betydelser i olika litteracitetskontexter. Ett exempel på detta uttrycker Kim.

(1) Om jag skriver *författaren säger* jag bör skriva vad författaren säger och inte min egna ord. (Kim)

Dels visas omedvetenhet om den strikta formen för referatskrivande genom att man är kritisk till att det inte är accepterat att man får använda sig av sin tidigare inlärd akademiska litteracitetspraktik i svensk akademisk litteracitet, liksom Hanan uttrycker i citatet nedan.

(2) Min sätt är också bra, men varför är det inte acceptera. (Hanan)

Flertalet av deltagarna lyfter frustrationen av att ha en privilegierad litteracitet i en kultur, men att den ses ner på och inte är accepterad i en annan universitetskultur. Några ställer sig frågande till, såsom Sarah gör i citatet nedan, varför inte alla akademiens litteracitetspraktiker kan accepteras och varför alla behöver använda sig av samma skrivpraktik.

(3) Varför kräver ni att alla skriva lika? Jag tycker båda måste anpassa. (Sarah)

Gällande medvetenheten om skrivsituationen för referatskrivande i svensk universitetskontext så uttrycks dels ett ifrågasättande till oacceptans av att referande text kan skrivas på olika sätt och dels visar ett par av deltagarna oförståelse för den svenska akademiska litteracitetspraktiken att studenterna ansvarar själva vanligtvis för att hitta relevanta källor till sitt självständiga skrivande. Deltagarna är kritiska till

att de ibland själva ska välja källor för sina refererande texter eftersom de anser att det inte har någon kunskap om vilka källor som är lämpliga och vilka som är olämpliga. Deltagarna menade på att det är läraren som vet detta med dess expertkunskaper inom området vilket studenterna än så länge saknar. Mehta uttrycker detta på följande vis:

(4) Hur vet man personer som har skrivit källa är bra eller inte? Det är bättre att lärare väljer källa. (Mehta)

Struktur/Innehåll

Flertalet av deltagarna, vilket exemplet nedan visar på, tar upp svårigheten med att förstå innebörden av begreppet objektivitet och dess motsats subjektivitet samt dess koppling till litteracitetshändelsen referatskrivande.

(5) För mig var väldigt svårt förstå vad ordet objektivitet innebära. (Ana)

Meningsbyggnad och hur texter fogas samman

Merparten av deltagarna pratar om betydelsen av att ha textstrukturella kunskaper. Alla deltagare påpekar att det finns skillnader när det kommer till det textstrukturella mot vad de tidigare har lärt sig vid sina tidigare gymnasie- och universitetsstudier. Mer än hälften uppger att de i sina tidigare universitetsstudier aldrig tidigare har skrivit längre texter, utan skriftliga uppgifter har endast gjorts genom att skriva korta svar, men många till antalet, vilket Kim uttrycker på detta vis:

(6) Innan jag kommer till Sverige vet jag inte hur man skriver text. (Kim)

Ett antal deltagare minns att svaren på examinationer skulle vara textnära och en deltagare säger att han blev underkänd flera gånger för att hen skrev med egna ord i sitt hemland. Desto närmare källan desto duktigare student ansågs man vara uttrycker Purva (se nedan) och flertalet av deltagarna.

(7) Desto närmare källan desto bättre (Purva)

Förvirringen och okunskap kring litteracitetspraktiken kring intertextualitet tar flertalet intervjuade deltagare upp. En deltagare beskriver att instruktionen att skriva med egna ord betyder att skriva en förenklad sammanfattning medan en annan deltagare förklarar egna ord med att visa ord byts och viss grammatik ändras.

(8) Först trodde jag att det betydde att man kan byta ut ett enskilt ord sedan trodde jag att det betydde att man kan ändra ordföljden plus något ord. Idag vet jag att det betyder att jag först måste förstå allting. (Nasser)

Några av deltagarna beskriver egenproducerad text som att förståelse ska visas för det man läst och hört genom att formulera detta till något självständigt. En av deltagarna, Khemiri, beskriver lyckan över att få använda sina egna formuleringar och inte behöva använda andras ord och formuleringar.

(9) I universitet i mitt hemland jag blev underkänd flera gånger för jag skriver egna ord. Det är dröm för mig vara här jag kan använda egna ord. (Khemiri)

Ordval och användning av ord

Många av deltagarna tar upp den språkliga utmaningen i att kunna och behärska ord som kan sammanfatta det lästa och behålla dess betydelse. En av informanterna, Lara, uppger i intervjun att oftast innehåller texten som ska refereras många synonymer eftersom den är skriven med variation och att kunna ytterligare synonymer för dessa är svårt.

(10) Text byter ord och jag måste komma på mer ord. (Lara)

Ytterligare svårigheter kring ordval och användning av ord som många av deltagarna berättar om under intervjun är svårigheten med att förstå skillnaden och nyansskillnaden mellan olika referatmarkörer såsom exempelvis påpekar och betonar samt nivåskillnaderna mellan till exempel tänker och anser. Ana berättar hur hon på olika sätt försöker förstå olika referatmarkörers nyansskillnader.

(11) Det är svårt veta vilka referatmarkör som passar och exakta betydelse. Jag slår upp dem, men förstår inte och jag ofta får fråga hjälp från infödd talare i svenska för att förstå, men jag ibland förstår fortfarande inte. (Ana)

Ytterligare en sak gällande ord och ordval i referande texter som lyfts i intervjuerna är att ett antal deltagare upplever grammatik förvirrande då det gäller vilken tempusform som ska användas. Maria lyfter exempelvis svårigheten kring om det ska vara presens eller preteritum som ska användas i texten.

(12) Jag tycker det är svårt förstå när jag ska skriva *skriver* eller *skrev* (Maria)

Formalia, skiljetecken och stavning

Litteracitetsföreställningen av betydelsen av akribi i refererande uppvisar ett antal deltagare under intervjun, men inte alla. Merparten av deltagarna påpekar svårigheten av att förstå, komma ihåg och ha koll på alla regler som gäller kring referatskrivande.

Det är många av deltagarna som beskriver frustration över att noggrannhet och konsekventhet upplevs vägra tyngre än innehållet eftersom de uppger att det har varit motsatt förhållande vid universitetet där de tidigare studerat. Några av dem ifrågasätter varför Harvard måste användas (vilken är standarden vid högskolan som de studerar vid i Sverige) för referenshantering och varför det inte var godkänt och accepterat att använda sig av till exempel Oxford-systemet som de tidigare hade använt sig av och som de ser användas av många forskare världen över.

Majoriteten av deltagarna uppger att de i sina tidigare studier på universitetet har kopierat text på sina skriftliga examinationer utan att använda citattecken eftersom studiekulturen innebar att ju mer textnära studenten förhöll sig vara och ju mer man kunde upprepa orden från kurslitteraturen och från föreläsningarna desto duktigare student ansågs studenten vara. Några av studenterna har skrivit källan, men flertalet har inte skrivit källan på grund av att läraren var den person som hade valt källan som skulle användas för att svara på frågorna på examinationen samt att många gånger var det endast en kurslitteratursbok som examinerades åt gången.

Källor skrevs oftast inte ut eftersom den skriftliga examinationen examinerade att en viss specifik lärobok hade blivit läst (och memorerad). Ett flertal deltagare såsom

Mahmoud nedan, beskriver en upplevelse av förlöjligande i att skriva källan och än mer att skriva ut källan flertalet gånger eftersom både läraren och studenten är väl medvetna om vilken källa som har använts då läraren på förhand har anvisat vilken källa som ska användas.

(13) Varför skriva källan när lärare bestämt originaltext? (Mahmoud)

4.1.3.2. Anledningar till plagiering

I textanalyserna kan vi se att alla texter som har analyserats för denna studie är skiftande varianter på patchwriting där deltagarnas texter mestadels består av att delar av originaltexten har klippts och klistrats ihop vilket innebär att alla texter är plagiat. Enligt Pecorari (2019) finns tre anledningar till varför studenter inom högre utbildning plagierar.

Medveten fuskning

Ingen av deltagarna nämner eller talar om fusk i intervjun gällande skrivande av referande texter. Under intervjun blir alla deltagare visad sin plagierade text som de skrev under en examination (vilken har analyserats i textanalysen). Texten som de visas är färgmarkerad med olika färger beroende på vilken typ av plagiering som har gjorts, men ingen deltagare lyfter att de har fuskat när de har skrivit salstentan.

Ej tillräckliga kunskaper om plagiering

Alla deltagare påvisar okunnighet om litteracitetens föreställningar som finns kring litteracitetshändelsen referatskrivning vilket påverkar medvetenheten kring betydelsen av akribi inom svensk akademisk litteracitetspraktik. Ett antal deltagare uttrycker sig i likande termer som Purva där man inte förstått innebörden av vad egna ord betyder och innebär i realiteten.

(14) Jag förstod inte bara plockade och plockade. Förstod inte syfte. (Purva)

Flertalet av deltagarna har aldrig tidigare under sina akademiska studier valt och tagit fram källor och problematiken kring att hitta källor lyfts fram av många som ett hinder vid referatskrivande speciellt huruvida man vet om källan är bra eller inte.

Ej tillräckliga språkliga kunskaper för att kunna undvika plagiering

Flertalet av deltagarna tar upp svårigheten kring att förstå originaltexten, både språkligt och den kulturella kontexten, vilken ska refereras och upplevde det som ett stort hinder när man förväntas återberätta en text som man i stora delar inte förstår.

4.1.3.3. Explicit metaspråksundervisning samt interkulturell kompetens

I resultaten ovan kan vi utläsa att hinder till erövring av grundläggande akademisk litteracitet på svenska är; ej tillräcklig kunskap om litteracitetshändelsen referatskrivande samt ej tillräcklig språklig och kulturell kunskap i svenska språket. Pecori (2019) och Keck (2006) framhåller betydelsen av explicit undervisning i metaspråk liksom Hirvela & Du (2013) som även lyfter betydelsen av interkulturell kompetens som en framgångsfaktor i anti-plagieringsundervisningen. Nedan följer en redovisning av deltagarnas upplevelse av undervisningen i referatskrivande.

Samtliga deltagare nämner i sina intervjuer betydelsen av lärare som har kunskap om deras tidigare litteracitetspraktiker och hur dessa kan ta sig uttryck. Alla deltagare nämner också betydelsen av att läraren visar och konkretiserar genom till exempel modelltexter. De lärare som de anser är stöttande har hög nivå av interkulturell kompetens och ett interkulturellt förhållningssätt samt ser akademikerna utifrån ett resursperspektiv.

(15) Jag önskade lärare lyssnar mer och tar reda på vår förutsättning. (Hanan)

Otydlighet i undervisningen av referatskrivande uttryckte några av deltagarna kring litteracitetspraktiken som hör till litteracitetshändelsen referatskrivning. Maria visar i citatet nedan att beroende på vilka förkunskaper man har kring egen produktion samt plagiering så kan metaforen *plocka ut kärnan* tolkas och förstås olika.

(16) Det är förvirrande när läraren säger att vi ska plocka ut kärnan ur originaltexten och att man sedan inte får kopiera kärnan. (Maria)

Ytterligare svårigheter kring förståelse av undervisningen i litteracitetshändelsen referatskrivning lyfter Mohammed vilket påvisar komplexiteten kring ett ords betydelse och att ett ord kan tolkas olika i olika litteracitetskontexter.

(17) Det är förvirrande när lärare säger vi ska återberätta och hon underkänner för vi återberättar. (Mohammed)

Övrigt som påverkar undervisningen är att samtliga deltagare berättar att deras universitetsutbildning har varit lärarcentrerad där lärare pratar och studenterna lyssnar. Kim påtalar att typifieringen av undervisning från hemlandet påverkar hennes förmåga att ställa frågor till läraren när hen inte förstår eller behöver klargörande av något.

(18) I min kultur lyssnar studenter, så för mig det är problematiskt fråga lärare. (Kim)

Slutligen framkommer i intervjuerna att deltagarna har varierade attityder till rådande akademisk litteracitetspraktik. Några framhöll den rådande svenska litteracitetspraktiken som den bästa, ett antal var starkt negativa till denna och en grupp deltagare förhöll sig neutral vilket kan utläsas i de olika citaten ovan.

Värt att notera är att många av deltagarna uttrycker sig liknande som Abo gör i nedanstående citat när det gäller litteracitetsdiskursförskjutningen och när deltagarna intervjuas om återerövrandet av akademisk litteracitet på ett andraspråk.

(19) Jag känner mig misslyckad. (Abo)

4.1.4. Sammanfattning av resultat

I resultatet från intervjuerna, vilka verifieras av de skrivna referaten, framkommer det tydligt en diskursförskjutning där litteracitetsföreställningen kan skilja sig inom akademiska litteraciteter och detta får konsekvenser genom att litteracitetspraktikerna tar sig olika uttryck inom olika studiekulturers kvalificerade litteraciteter.

I resultatet framkommer att litteracitetshändelsen referatskrivande är betydligt mer komplex än den kan tyckas vara vid första anblicken vilket bekräftas av Hirvela och Du som framför att refererande är en av de svåraste litteracitetspraktikerna inom akademisk litteracitet (Hirvela & Du 2013). Vidare ser vi i resultatet dels det som framkommer i Pecoraris forskning (2019) kring anledningar till plagiering där den ena anledningen är okunskap om plagiering och den andra anledningen är otillräcklig språknivå. Den tredje anledningen är fusk och den berörs inte av någon av deltagarna. Dels kan vi se det som Ask (2007) har kommit fram till i sin studie av universitetsstudenters akademiska litteracitetserövrande att deltagarna saknar tydlighet, synlighet och enhetlighet när det gäller det konkreta görandet och skrivandet av referat. Dels framträder en rad med hinder, både på global och lokal nivå som måste behärskas för att kunna skriva ett referat utifrån svensk universitetslitteracitet/-kultur. Litteracitetsdiskursförskjutningen är det största och övergripande hindret.

I resultatet av intervjuerna framkommer också betydelsen av en kunnig och kompetent svenska som andraspråkslärare som har hög interkulturell kompetens och som förstår betydelsen av synlighet, tydlighet och enhetlighet.

Slutligen kan man utläsa från deltagarnas upplevelser av referatskrivande i svensk universitetskultur att deltagarnas psykiska hälsa påverkas av hur litteracitetsföreställningar kring referatskrivande tar sig uttryck och acceptansnivån av olika litteracitetspraktiker.

5. Diskussion

Hur är det att vara akademiker och återerövra akademisk litteracitet? Vilka hinder finns i tillägnandet av litteracitetshändelsen referatskrivande som är början på återerövrandet till svensk akademisk litteracitet? Vad upplevs som lätt att förstå och följa och vad upplevs som förvirrande? Dessa är frågor som studien försöker besvara genom ett fenomenologiskt perspektiv där studien har försökt att sätta sig in i olika andraspråksinlärares situation och deras upplevelse av vägen till återerövring av sin akademiska status i en ny språklig akademisk miljö.

Behärskande av akademisk litteracitet är inte bara att kunna förstå och skriva akademiska texter utan ger också tillträde till inkludering och acceptans av ens akademiska profession (Ask 2007). Det finns också en koppling mellan litteracitetskunnigheter och välmående (Franker 2013) vilket många av deltagarna lyfter. De känner ett misslyckande och en exkludering när deras litteracitetskunnigheter negligeras och inte räknas samtidigt som det känns om ett berg som ska bestigas för att tillförsäkra sig nya litteraciteter. Ask (2007) använder uttrycken *inträde* och *integrering* i akademiska textvärldar för universitetsstudenter i sin forskning. Deltagarna i denna studie bekräftar Asks forskningsresultat genom att tala om litteracitetspraktiker som är påtvingade att godtas för att kunna få inträde och åter igen bli positionerad som akademiker. I de nya litteracitetspraktikerna som ska assimileras finns två huvudhinder för deltagarna som har intervjuats för denna studie som måste övervinnas för att möjliggöra akademisk litteracitet. Dessa två huvudhinder är av diskursiv och strukturell karaktär där typifieringen av fenomenet referande text måste förstås utifrån dess litteracitetsföreställningar som finns kring språk och form.

Den socialkonstruktivistiska teorin ligger som ett filter och genomsyrar hela studien tillsammans med den fenomenologiska ansatsen där de båda har gemensamt att vi förstår vår konstruerade värld omkring oss utifrån det som vi typifierar och habitualiserar. Det är först när vi möter ett motspråk som vår värld utmanas och vår etablerade föreställning om institutioner utmanas på så sätt att vi styrks i vårt fasta tanke- och handlingsmönster eller om vi ändrar vår uppfattning till det nya som vi

möter eller att vi finner en flexibilitet mellan det gamla och det nya. Att byta studiekultur, oavsett om det görs av egen fri vilja eller inte, är det att möta ett motspråk. I bytet av studiekultur ingår att byta litteraciteter vilka vissa kan vara motsatsen till det som har typifierats vara akademisk litteracitet i den tidigare konstruerade studiekulturen. En diskursförskjutning sker exempelvis mellan exakt återberättande och egenproduktion. Denna diskursförskjutning gäller inte endast litteracitetspraktik även om den tar sig konkret uttryck där utan den inbegriper även en diskursförskjutning i kunskapssyn och i pedagogik. Utifrån ett sociokulturellt perspektiv lärs litteracitetspraktiker in och utifrån ett socialkonstruktivistiskt perspektiv blir litteracitetspraktiken typifierad först när litteracitetsföreställningen accepteras eller assimileras enligt teorin om motspråk.

Tidigt i skolan institutionaliseras eleverna/studenterna in i vilka litteracitetshändelser som anses tillhör vardagsdomänen och vilka som anses tillhöra skoldomänen. Eleverna skolas också in i vilka texter som anses vara förmer än andra i linje med den konstruerade verklighet och dess konstruerade tanke- och handlingsmönster som de lever i. Att byta studiekultur är att möta eller krocka med en annan konstruerad verklighet där det råder en annan habitualisering och typifiering och alltså en annan syn på vilka texter som är bättre och sämre i förhållande till varandra. Samhället, alltså den konstruerade verkligheten, är föränderligt vilket vi kan observeras från gamla läroplaner för folkskolan där avskriften tillsammans med bibelläsning var i fokus, alltså sker det diskursförskjutningar under kortare och längre tider inom samma konstruerade verklighet.

För många av oss hade det varit en chock att flyttas tillbaka till sent 1800-tal och mötas av att vi ska kopiera text och läsa Bibeln under en stor del av vår skoldag och lika stor chock möter många andraspråksinlärare i mötet med svensk skola och dess litteracitetspraktiker. I mötet med ett motspråk reagerar den enskilda personen antingen genom att acceptera den nya litteracitetspraktiken och typifiera denna, eller genom att acceptera men inte genom att typifiera eller genom att motsätta sig denna litteracitetspraktik. I denna studie finns en jämn fördelning mellan de tre olika alternativen där några deltagare lovordar det svenska systemet, medan andra förkastar det och en tredje grupp accepterar att det finns två olika

litteracitetsföreställningar för akademisk litteracitet som är rådande i olika konstruerade verkligheter.

4.2. Hinder för referatskrivande för svenska som andraspråksinlärare

Referatskrivning är en utmanande litteracitetshändelse för L2-användare (Hirvela 2013:87), vilket framkommer i både textanalyser och intervjuer i denna studie. Det blir inte lättare av att allt går hand i hand. Saknas en nivå i texttriangeln faller allt, men mest falleras allt om den globala nivån saknas alltså medvetenheten om litteracitetspraktiken (Dysthe, Hertzberg & Løkensgaard Hoel 2011:41).

Ordförrådet och ordkunskap behövs för att skriva ett referat, men ett stort ordförråd behövs också för att kunna förstå texten som ska refereras. Om inte originaltexten som ska refereras till fullo är förståelig går det inte att omformulera den till egna ord. Utifrån ett sociolingvistiskt perspektiv behövs kunskap om ord och ordet för att kunna använda rätt ord för rätt tillfälle. Vilka ord passar i vilket sammanhang? Att kunna och behärska ett ord är mycket komplext och för vidare läsning om detta rekommenderas Nation (2013).

”the native-speaking readers and evaluators (particularly in educational institutions) need to learn to read more broadly, with more cosmopolitan and less parochial eye” (Leki 1992 I Eklund Heinonen & Lennartson-Hokkanen 2019:97). Många av deltagarna i studien lyfter det etnocentriska perspektivet som är gällande inom den svenska akademien och där man efterfrågar ett mer kulturrelativistiskt perspektiv på akademiker med en annan akademisk litteracitetsbakgrund. Förhoppningsvis kan studien vara berikande i avseendet av att minska etnocentrismen gällande pedagogisk praxis och höja den interkulturella pedagogiska kompetensen när vetenskapen om att det finns olika uppfattningar om skolans litteracitetspraktiker, vilket är i linje med bland annat Leki (2003), Eklund Heinonen & Lennartson-Hokkanen (2019). Några av deltagarna i denna studie efterfrågar en större öppenhet och flexibilitet vid skrivande av akademiska texter och anser att det är ett trångsynt sätt att bara acceptera ett specifikt sätt som det enda rätta och det enda giltiga. Detta skulle kunna liknas med assimilation där alla är tvungna att anpassa sig till den nya kulturen och lämna det som tidigare har lärts in oavsett om man vill det

eller inte. Dessa studenter uttryckte också att det känns nedsättande att den kulturen som de kommer ifrån ratas och inte är accepterad.

Ett hinder för referatskrivande är att vissa av de svenska som andraspråksinlärarna beskriver en känsla av misslyckade vilket påverkar deras språktillägnade, men det påverkar också deras status (Cummins 2017). Motivation och attityd har stor betydelse för språkprogressionen (Abrahamsson 2009:205) och kulturella uppfattningar påverkar motivation och attityd till inläringen av svenska språket och dess litteracitetspraktiker. Akademiska texter ska följa en strikt form som alla ska följa vilket innebär en assimilation där det krävs att alla måste följa dessa regler för att bli godkända och också accepterade. Den svenska akademien har på så sätt en ensidig förståelse av hur refererande texter ska skrivas.

Avsaknad av förståelsen av betydelsen av akribi i referande uppvisar ett antal deltagare under intervju vilket kan förklara att merparten av deltagarna påpekar svårigheten av att förstå, komma ihåg och ha koll på alla regler som gäller kring referatskrivande eftersom dess suveränitet har stor påverkan på litteracitetshändelse- samt litteracitetspraktikinläring (Krashen 2018:Chapter 1). Tidigt i skolan skolas eleverna in på vilket sätt text ska skrivas och den refererande texten har mycket regler som ska följas. Något som många av deltagarna tar upp är just alla regler som måste följas när det gäller referatskrivande. Varför krävs det att alla följer exakt samma form och hur skulle det se ut om akademien blev mer integrerande och öppen för olikheter när det gäller textproduktion och framför allt när det gäller den refererande texten. Detta skulle leda till ett stärkande av andraspråksinlärarens identitet vilket Cummins 2017 lyfter som en avgörande faktor för snabbare språklig progression.

Sammanfattningsvis har denna studie kommit fram till samma resultat som Pecorari (2019) att hinder för erövring av akademisk litteracitet är okunskap, omedvetenhet och ej tillräckliga språkkunskaper, vilka kan förhindras med explicit undervisning i metaspråk, utifrån ett interkulturellt förhållningssätt.

4.3. Didaktisk reflektion

Målet ska vara att de som vill och drömmer om en akademisk utbildning ska kunna få förutsättningar att fullfölja denna dröm oavsett om de är förstaspråkstalare eller

andraspråksanvändare och studien ger implikationer att ta med sig i den pedagogiska praktiken. Studien visar på det betydande att det är betydande att lärare som möter svenska som andraspråkselever har interkulturell kompetens samt ett interkulturellt förhållningssätt samt kunskap om hur olika litteracitetspraktiker kan ta sig uttryck och dess litteracitetsföreställningar som följer med dessa. Cummins (2017:294) lyfter betydelsen av höga förväntningar på andraspråksinlärarna och att utgå ifrån inlärarnas utgångsläge. Vid diskursförskjutningen av litteracitetsföreställningar måste både lärare och inlärare ges kognitiv förståelse för vad förskjutningen innebär i praktiken. Risken finns annars för att det blir motsatsen till identitetsförstärkning.

Genrepedagogik med hög frekvens av metaspråksanvändande i svenska som andraspråk visar studien behov av för möjliggörandet av lyckade fortsatta akademiska studier där referatskrivande är grunden. Betydelsen av explicit undervisning i anti-plagiering framhåller även Pecorari (2019). Avsaknaden av medveten undervisning kan leda till att andraspråksanvändare anklagas för plagiering när personen bara gjort sitt yttersta utefter de förkunskaper den besitter från studier där habitualiseringen av kunskap är den motsatta till den svenska konstruerade tankemönstret på kunskap. Ytterligare en rekommendation till svenska som andraspråkslärare är att medvetandegöra och arbeta medvetet och aktivt med ords olika funktionalitet utifrån det språksociologiska perspektivet där språk är starkt kopplat till makt.

Lärare behöver också kunskap om olika typer av plagiering, såsom patchwriting och translingual plagiarism, för att kunna upptäcka plagiering och kunna ge korrekt stöttning. Enligt Pecorari (2019) hjälper framför allt explicit undervisning L2-studenter som plagierar på grund av okunskap och omedvetenhet.

I Gustavsson forskning (2007) ser han skillnader mellan undervisningspraktiker utifrån en internationell kontext där studenterna från irakiska Kurdistan är vana vid en lärarcentrerad undervisning vilket också kan observeras i denna studie. Detta kan påverka möjligheten och förmågan att våga fråga när man inte förstår eller för att få kunskap eller få information bekräftade. Många av deltagarna berättade om att lyssnandet var rådande studentpraxis i deras tidigare universitetsstudier. Den tidigare lärarcentrerade undervisningspraktiken påverkar mötet med den nya både när det gäller lärande och relationer, enligt Boukazu och Bunar (2015).

Slutligen kan det utifrån denna studie bekräftas att det är stor skillnad och behöver vara stor skillnad mellan undervisningen av skolämnet svenska och svenska som andraspråk då svenska som andraspråkselever/studenter är inskolade i andra litteracitetspraktiker och litteracitetsföreställningar vilka kan skilja mer eller mindre åt i jämförelse med litteracitetspraktiker som är rådande i svensk skola.

4.4. Framtida forskning och sammanfattande diskussion

Det går ej att dra några slutsatser utifrån denna ringa studie och inte att generalisera och applicera deltagarnas svar på fenomenet referat för en större grupp utan en mer storskalig forskning behöver göras. Det gemensamma draget för nyanlända personer som kan urskiljas är att det kan uppstå en mindre eller större kulturkrock gällande litteracitetshändelser som utförs i en annan studiekulturs litteracitetspraktik och där det råder en annan litteracitetsföreställning. En medvetenhet om att hindren kan skilja mellan olika andraspråksinlärare beroende av vilken eller vilka litteracitetspraktiker man tidigare har erfarenhet av är betydelsefull att ha i bakhuvudet.

Mer kunskap och förståelse behövs om vem andraspråksinläraren är för att kunna förbättra undervisningen för denna grupp liksom citatet ovan påpekar. För att öka kunskapen och förståelsen hos lärare som arbetar i ett flerspråkigt klassrum krävs mer forskning inom området. Kunskapen behövs för ökning av det interkulturell kompetens, men också för att kunna utgå ifrån individernas tidigare förkunskaper och erfarenheter vilken Cummins (2017:282) liksom Nordlund Shaswar & Wedin (2020:77) lyfter som en framgångsfaktor för andraspråksinlärare.

Således behövs fortsatt forskning göras inom detta område för att få fram mer underlag om i vilken utsträckning bytet av studiekultur medför i skolans alla olika aktiviteter. Forskning behöver också göras för att ta fram goda exempel som lyfter de kunskaper som är önskvärda att alla lärare har när det gäller nyanlända individers tidigare studiekultur och hur detta (kan) påverkar deras skolgång i Sverige samt vad lärare behöver göra för att möjliggöra en smidig utbildning som möjligt för dessa personer. Gustavssons (2007) har en rekommendation till lärare för nyanlända och det är att i mötet av andraspråksinlärare ha en undervisning som liknar undervisningen som dessa personer är vana vid från sitt hemland för att sedan

successivt gå över till en undervisning som är rådande i Sverige. Med anledning av de indikationer som framkommer i denna studie samt Gustavssons (2007) rekommendation ger det upphov det ännu ett intressant forskningsområde nämligen att det hade varit av intresse med grundlig forskning om undervisningspraktik av litteraciteter inom undervisningsämnet svenska som andraspråk.

Ett ytterligare forskningsområde som behöver beforskas är litteracitetsdiskursförskjutningen gällande litteracitetspraktiker där argumenterande texter förekommer där det egna kritiska tänkande är i fokus. Dessa texter är ett krav för godkänt betyg i svenska som andraspråk, liksom de referande texterna som har varit i fokus för denna studie. I intervjuerna med deltagarna framkom det att många av de intervjuade inte hade själva sökt källor och inte heller reflekterat källkritiskt till de texter som de hade blivit uppmanade att läsa. Det framkom också i många av intervjuerna att flertalet av deltagarna inte tidigare har skrivit texter där egna åsikter förekommer. Liknade information får både Gustavsson (2007) och Carroll (2015) i sina studier av studenter från andra studiekulturer.

6. Litteraturförteckning

- Abrahamsson, Niclas (2009). *Andraspråksinläring*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur
- All European Academies 2018. *Den europeiska kodexen för forskningens integritet*. Reviderad utgåva Berlin: ALLEA.
- Alver Rosvold, Vigdis 2013. Metodisk veiledning. Lese- och skriveopplæring. I: *Metoder for alfabetisering og spor 1*.
- Ascher, Henry 2018 Hälsans betydelse för nyanlända barn i skolan och skolans betydelse för nyanlända barns hälsa I: Kästen Ebeling, Gilda & Otterup, Tore (red.) (2018). *En bra början: mottagande och introduktion av nyanlända elever*. Andra upplagan, reviderad Lund: Studentlitteratur.
- Ask, Sofia 2007. *Vägar till ett akademiskt skriftspråk*. Diss. Växjö : Växjö universitet, 2007.
- Ask, Sofia 2006. Vägar till ett akademiskt skriftspråk I *HumaNetten* Nr 19 Hösten 2006.
- Asp-Onsjö, L. & Holm, A-S. (2014). Styrning genom prov och betyg. I Öhrn, E. & Holm, A-S., (Red.). *Att lyckas i skolan*, (s. 31–56). Gothenburg studies in educational sciences 363.
- Barton, David 2007. *Literacy - An Introduction to the Ecology of Written Language*. Oxford: Blackwell Publishers.
- Berger, Peter L. & Luckmann, Thomas 1979. *Kunskaps sociologi: hur individen uppfattar och formar sin sociala verklighet*. Stockholm: Wahlström & Widstrand.
- Bouakaz, Laid & Bunar, Nihad 2015. Diagnos: Nyanländ – lärande och läridentiteter i ens skola för nyanlända I: Bunar, Nihad (red.) (2015). *Nyanlända och lärande - mottagande och inkludering*. 1. utg. Stockholm: Natur & Kultur.
- Bourdieu, Pierre 1991. *Language and symbolic power*. Cambridge: Polity Press.
- Bransford, John, Brown A. L & Cocking, R. R 2000. *How people learn: brain, mind, experience, and school*. Exp. ed. Washington, D.C.: National Academy Press.
- Bylund, Emanuel, Burnand, J, Athanasopoulos, P & Damjanovic, L 2015 Learning to Think in a Second Language: Effects of Proficiency and Length of Exposure in English Learners of German I *The Modern Language Journal*, 99 Supplement.

- Carroll, Jude 2015. *Tools for teaching in an educationally mobile world*. Taylor & Francis Ltd.
- Carroll, Jude nd. *Plagiarism from a Swedish and an international perspective*. [film] Jönköpings Universitet.
- Cederberg, Meta 2006. *Utifrån sett - inifrån upplevt: några unga kvinnor som kom till Sverige i tonåren och deras möte med den svenska skolan*. Diss. Lund : Lunds universitet, 2006. Malmö.
- Cummins, Jim 2017. *Flerspråkiga elever: effektiv undervisning i en utmanande tid*. Första utgåvan Stockholm: Natur & Kultur.
- Denscombe, Martyn 2018. *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Fjärde upplagan Lund: Studentlitteratur.
- Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis & Løkensgard Hoel, Torlaug 2011. *Skriva för att lära: skrivande i högre utbildning*. Lund: Studentlitteratur.
- Einarsson, Jan 2009. *Språksociologi*. 2., [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Eklund Heinonen, Maria & Lennartson-Hokkanen, Ingrid 2019. Textstrategier för akademiskt skrivande – en smidigare övergång till högre studier I: Aldén, Kristina & Bigestans, Aina (red.) (2019). *Litteraciteter och flerspråkighet*. Första upplagan Stockholm: Liber.
- Ellis, Nick 2003. Phraseology, the periphery and the heart of language. In: Meunier, Fanny & Sylviane, Granger (ed). *Phraseology in foreign language learning and teaching*, p.1-13. Amsterdam: John Benjamins publishing company.
- Franker, Qarin 2019. Gränsöverskridande arbete med elevers litteraciteter. I: Bigestans, Aina (red.) (2019). *Litteraciteter och flerspråkighet*. Första upplagan Stockholm: Liber.
- Franker, Qarin 2013. Att utveckla litteracitet i vuxenålder- alfabetisering i en flerspråkig kontext. I: Hyltenstam, K och I, Lindberg (red.) 2013. *Svenska som andraspråk – I forskning undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur.
- Gee, James Paul 2015. *Social linguistics and literacies: ideology in discourses*. Fifth edition. London: Routledge.
- Gregegsen Hermanns, J. 2012. To ask or not to ask; that is the question I: DeWit, H (red.) *Measuring Success in the Internalisation of Higher Education*. EAIE Occasional Paper, 22. Amsterdam:EAIE, pp. 23-36.

- Gustavsson, Hans-Olof 2007. "*Utan bok är det ingen riktig undervisning*": en studie av skolkulturella referensramar i sfi. Diss. Stockholm: Stockholms Universitet, 2007.
- Hirvela, Alan & Du Qian 2013. "Why am I paraphrasing?": Undergraduate ESL writers' engagement with source-based academic writing and reading I: *Journal of English for Academic Purposes* June 2013: Elsevier.
- Howard, R. M. (1995). Plagiarisms, authorships, and the academic death penalty. [online] *College English*, 57(7), 788. <<http://costello.pub.hb.se/login?url=https://search-proquest.com.lib.costello.pub.hb.se/docview/236929864?accountid=9670>> Hämtat 2020-06-21.
- Högskolan i Borås 2018. *Harvard-guiden*. [online] <<http://hb.diva-portal.org/smash/get/diva2:850239/FULLTEXT09.pdf>> Hämtat 2020-06-14.
- Janks, Hilary 2010. *Literacy and power*. London: Routledge.
- Keck, Casey 2006. The use of paraphrase in summary writing: A comparison of L1 and L2 writers *Journal of Second Language Writing*, ISSN: 1060-3743, Vol: 15, Issue: 4, Page: 261-278
- Krashen, Stephen D., Lee, Sy-Ying & Lao, Christy 2018. *Comprehensible and compelling: the causes and effects of free voluntary reading*. Santa Barbara, California: Libraries Unlimited, an imprint of ABC-CLIO, LLC.
- Leki, Ilona 2003. Living Through College Literacy. Nursing in a Second Language. I: *Written Communication* Vol. 20 No 1, January 2003 p 81-98.
- Leung, K.S 2014. *Lärande i Hongkong* [film] UR Play <<https://urplay.se/program/186063-ur-samtiden-skola-pa-vetenskaplig-grund-larande-i-hongkong>> Hämtat 2020-06-14.
- Liyange Indika & Walker Tony 2014. Accomodating Asian EAP practices within postgraduate teacher education. I Liyange Indika & Walker Tony (red) *English for Academic Purposes (EAP) in Asia; Negotiating Appropriate Practices in a Global Context*. (2014). Sense Publishers.
- Martin-Jones, Marilyn. & Jones, Kathryn 2000. *Multilingual literacies. Reading and writing different worlds*. Amsterdam: J. Benjamins.
- Mahrous, Abeer & Ahmed, Ahmed Anis 2009. A Cross-Cultural Investigation of

- Students' Perception of the Effectiveness of Pedagogical: The Middle East, the United Kingdom, and the United States. *Journal of Studies in International Education* 2010 14:289.
- Montero-Melis, Guillermo 2017. Thoughts in Motion. The role of Long-Term L1 and Short-Term L2 Experience when Talking and Thinking of Caused Motion. Diss. Stockholm: Stockholms Universitet, 2017.
- Nation, Paul 2013. *Learning vocabulary in another language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- New London Group (1996) A pedagogy of multiliteracies: designing social futures. *Harvard educational review*, 66(1), s. 60-92.
- Norlund Shaswar, Annika & Wedin, Åsa (2020). *Språkdiraktik för sfi: att undervisa vuxna andraspråksinlärare*. Studentlitteratur AB.
- Nygård Larsson, Pia 2011. *Biologiämnets texter: text, språk och lärande i en språkligt heterogen gymnasieklass*. Diss. Lund : Lunds universitet, 2011.
- Pecorari, Diane 2013. *Teaching to avoid plagiarism: how to promote good source use*. Maidenhead: Open University Press
- Pecorari, Diane 2019. *Plagiarism and academic literacy: What EAP teachers need to know* [webinar] Academic ELT online conference 29 oktober-31 oktober 2019. Cambridge University Press <<https://www.cambridge.org/elt/blog/2019/11/01/plagiarism-academic-literacy/>> Hämtat 2020-06-20.
- Rans, An 2000. Learning to read and write at home: the experience of Chinese families in Britain I Martin-Jones, Marilyn. & Jones, Kathryn. (2000). *Multilingual literacies. Reading and writing different worlds*. Amsterdam: J. Benjamins.
- Salometsä, Marianne 2020. *Grannländerna – lika som bär eller olika som dag och natt?* [opublicerad] (Utlämnas vid önskemål).
- Skolverket 2107. *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011: reviderad 2017*. Stockholm.
- Sneddon, Raymonde 2010. Language and literacy practices in Gujarati Muslim families I Martin-Jones, Marilyn. & Jones, Kathryn. (2000). *Multilingual literacies. Reading and writing different worlds*. Amsterdam: J. Benjamins
- Sousa-Silva, R. (2014). Detecting translingual plagiarism and the backlash against

translation plagiarists. [online] *Language and Law*, 1(1)
<<http://costello.pub.hb.se/login?url=https://search.proquest.com/docview/2185931559?accountid=9670>> Hämtat 2020-06-20.

Sundgren, Eva (red.) 2007. *Sociolingvistik*. 1. uppl. Stockholm: Liber.

Stier, Jonas 2019. *Kulturmöten: en introduktion till interkulturella studier*. Tredje upplagan Lund: Studentlitteratur.

Säljö, Roger 2005. *Lärande & kulturella redskap*. Falun: Nordstedts akademiska förlag.

UHR 2020. *Statistik och rapporter. Aktuell handläggningstid* [online]
<<https://www.uhr.se/bedomning-av-utlandsk-utbildning/rapport-och-statistik/>>
Hämtat 2020-06-20.

Vygotskij, Lev Semenovič (2001). *Tänkande och språk*. Göteborg: Daidalos

Wikipedia 2020. *Referat* [online] <<https://sv.wikipedia.org/wiki/Referat>> Hämtat 2020-06-20.

Figur- och tabellförteckning

Figur 1. Modell av sambandet mellan litteracitetshändelse, litteracitetspraktiker och litteracitetsföreställningar	7
Figur 2: Texter från Normalplanen år 1889.....	18
Figur 3. Litteracitet kopplat till sociokonstruktivistisk teori samt sociokulturell teori	22
Figur 4: Texttriangel (Dysthe, Hertzberg & Løkensgaard Hoel 2011:41)	43
Tabell 1. Metodöversikt.....	29
Tabell 2. Fördelning av referat enligt Nygård Larsson (2011) fyra nivåer	38
Tabell 3. Antal unika ord i deltagarnas referat	39
Tabell 4. Ordfördelning av unika ord i deltagarnas referat	40
Tabell 5. Fördelning mellan textdelar samt andel egenproducerad text.....	41
Cirkeldiagram 2: Medelvärde av fördelningen mellan plagierad text och egen produktion samt unika ord	42

Bilaga 1: Intervjufrågor

Frågor som lämnades till de som önskade se frågorna på förhand

1. Vilka skillnader och likheter har refererande texter i Sverige och i det land/i de länder där du har studerat?
2. Finns det något som du har upplevt förvirrande i undervisningen av refererande text?
3. Vad är lättast/svårast med att skriva refererande texter i Sverige?
4. Kommer du ihåg hur du uppfattade ”egna ord” på SFI och under din första tid på grundläggande nivå?

Frågebatteri

1. Brukade du skriva refererande texter på universitetet i X-land?
2. Hur skulle du beskriva att du har lärt dig skriva text (sammanhängande meningar till ett längre stycke)?
3. Om du skulle berätta vilka skillnader och likheter som du har upptäckt mellan refererande texter i Sverige och X-land?
4. Kommer du ihåg hur du har lärt dig skriva referat på svenska?
5. Vad skulle du säga är det svåraste när det gäller att skriva refererande texter på svenska?
6. Vad skulle du säga är det lättaste när det gäller att skriva refererande texter på svenska?
7. Vad skulle du säga är det svåraste att förstå när det gäller att skriva refererande texter på svenska?
8. Finns det något som du upplevde förvirrande i undervisningen av refererande text?
9. Skulle du kunna beskriva för mig hur man gör när man kopierar text i X-land och vilka regler man måste följa?
10. Hur skulle du förklara ”egna ord”?
11. Hur skulle du förklara instruktionen ”skriva med egna ord”?
12. Kommer du ihåg hur du uppfattade ”egna ord” på SFI och under din första tid på grundläggande nivå?

13. Kommer du ihåg hur du tänkte när du skrev denna refererande text?

14. Kommer du ihåg hur du tänkte när du skrev den och vilka strategier du använde dig av?

Bilaga 2: Information om studie (litet forskningsprojekt)

Studiens mål är att få mer kunskap om olika studiekulturer. Kunskapen ska användas för att förbättra undervisningen för internationella studenter på universitet och högskolor i Sverige.

I studien kommer intervjuer göras med frivilliga internationella akademiker och texter kommer analyseras och dissekteras. Om du vill får du delta i studien genom att bli intervjuad och ge ditt godkännande att din refererande text får användas (som skrevs 8 nov 2019). Du kan avbryta/stoppa ditt deltagande i studien när du vill och du behöver inte motivera/förklara varför du vill sluta deltaga i studien. Undervisningen eller examinationerna på Invandrarakademin påverkas INTE om du deltar i studien eller inte!

Det är bara Emma Almingefeldt och hennes supervisor Ann-Marie Eriksson (Göteborgs Universitet) som kommer lyssna på intervjuerna och läsa texterna. När studien är färdig kommer den publiceras i Göteborgs Universitets databas, men dina intervjusvar är kodifierade/anonymiserade och kan inte spåras till dig. Ditt namn eller/och information om dig kommer INTE att skrivas i rapporten.

Inspelningen och anteckningar från intervjun kommer att förstöras/raderas när rapporten är publicerad. När rapporten är färdig och publicerad kan du få en kopia av rapporten.

Om du har frågor svarar Emma Almingefeldt gärna på dessa.

/Emma Almingefeldt

Bilaga 3: Godkännande av deltagande i studie om studiekulturer

Läs först "Information om studie (litet forskningsprojekt)" innan du svarar ja eller nej

Jag vill bli intervjuad av Emma Almingefeldt cirka 30 minuter under våren 2020 för studien om studiekulturer.

Ja

Nej

Emma Almingefeldt får använda min refererande text som skrevs i momentet "Referat" den 8 nov 2019 i kursen "Svenska som andraspråk för utländska akademiker i ett hållbart samhälls- och arbetsliv" till studien om studiekulturer.

Ja

Nej

Namn-teckning/Signatur

Namn-förtydligande

Ort _____

Datum _____

Bilaga 4: Instruktioner till examinationen - Referat**Svenska som andraspråk för utländska akademiker för ett hållbart samhälls- och arbetsliv
15 högskolepoäng**

Provmoment: Referat
Tentamen ges för: C0IA00

Tentamenskod: TE15

Tentamensdatum: 2019 - 11 - 08
Tid: kl 14.00 - 17.00

Hjälpmedel: Anteckningspapper

Betyg: U/G

Anvisningar:

Skriv ett referat utifrån den publicerade artikeln i Pingpong.
Referatet ska vara 200 ord (+/- 10%).

Harvardsystemet ska användas för källhänvisningar.

För G gäller följande kriterier:

Betygsmatris	Kommentar
Du har sammanfattat informationen från hela originaltexten.	
Du har uppvisat tillräckliga kunskaper om svenska språkets grundläggande	

regler och funktioner genom att ditt referat är lätt att läsa och förstå.	
Du har skrivit ett referat med viss språklig variation.	
Du har använt dig av och infogat tydliga källhänvisningar.	
Du har anpassa ditt språk efter den specifika genren referat.	

Ansvarig lärare: X
Telefonnummer: X

Vänligen bekräfta att ni läst denna sida genom att skriva följande i svarsrutan: ja

Anvisningar till salstentamen
Skriv ett referat utifrån den publicerade artikeln i Pingpong.
Referatet ska vara 200 ord (+/- 10%).

Harvardsystemet ska användas för källhänvisningar.

Bilaga 5: Studenttexter

Studenternas namn är fingerade.

Texterna är markerade utifrån följande nivåer av kopiering:

Gult – texten är 100% kopierad från originaltexten (minst två efterföljande ord)

Grön – texten är kopierad men vissa icke betydelsebärande ord har tagits bort

Ljusgrå – texten är kopierad men ordföljden har ändrats

Mörkgrå – texten är kopierad men vissa icke betydelsebärande ord har tagits bort samt att grammatiken är förändrad

Lila – texten är kopierad och något eller några ord är utbytta till synonymer

Ljusblått – Kopierad text som är markerad med citattecken (Vissa citat är citat i originaltexten och om dessa är kopierade är detta märkt med gult fast med en ljusblå förklaringstext efter)

Unika ord är ord som inte förekommer i originaltexten

Text 1: Hanan

Ett referat av debatt artikeln "8 uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra"

Helena Forsman Lund och Anna Musikka skriver i sin debatt artikeln "8 uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra" som publicerad i skolvärlden, det 7 oktober 2019 om hur lärarassistenter ska avlasta lärarna arbetsuppgifter.

författarna anser att fler lärare lämnar sin yrke på grund av ökande arbetsuppgifterna och sämre villkor, och som söker sig till lärarutbildningen är allt färre.

lärarna påpekar att regeringen avsatt en miljard kronor till satsningen på lärarassistenter.

Lund och Musikka betonar att lärarassistenter behöver en bestämd arbetsbeskrivning för att de kan minska lärarna arbetsbörda och lärarassistenter har olika roller, de kan vara elevassistenter eller resurspedagoger.

De säger att statsbidrag för anställning definierar en lärarassistent som "personal som avlastar lärarna så att lärarna kan ägna sig åt undervisning och uppgifter som hör till undervisningen". (OBS! citat i originaltexten)

Författarna skriver att lärare vet naturligtvis vad som avlastar lärarkåren men huvudmannen beslutar vad varje anställd lärarassistent ska göra.

Skrivarna föreslår 8 förslag om vad lärarna själv anser att lärarassistenter ska göra, till exempel: lärarassistenter kan köta administration kring eleverna och ansvara om totalt mobilförbud och fler andra uppgifter.

Lund och musikka **avslutar** med att **lärarassistenter är bra tankar men det måste finna förutsättningar med materiel och yttre**

Text exklusive rubrik, inledning, plagierad text och skribenternas namn

och är lärarna **påpekar** att till **betonar** att lärarassistenter behöver en för att de kan och de kan vara De **säger** att som **Författarna** skriver att vad som **Skrivarna föreslår** 8 förslag om till exempel lärarassistenter kan och ansvara om och fler andra uppgifter **avslutar** med att

Totalt antal ord: 206

Antal ord som inte är plagierade (exkl rubrik och inledning samt namn på referens): 50

Unika ord: 7 st

substantiv (2): författarna, skribenterna/skrivarna

referatmarkörer (5): påpekar, betonar, säger, föreslår, avslutar
sambandsmarkörer:

Text 2: Purva

Referat av "8 uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra"

Helena Forsman Lund och Anna Musikka **beskriver** sina förslag om lärarassistenter uppgifter i sina **debattartikeln** "8 uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra" som har **publicerat i skolvärlden.se** (7 oktober 2019).

De **hävdar** att "**lärarassistenter måste ha en enhetlig befattningsbeskrivning**".
(OBS! citat i orginaltexten)

Skribater anser att många av de svenska **behöriga lärare** **lämnar sina yrke** på grund av de svåra arbetsuppgifter och att deras arbetsuppgifter blir **mer och mer** men **försämras** deras vilkor.

dessotum **förklarar** de att om det finns ingen **tydlig idee till assistenters** ansvar kommer den **satsningen på lärarassistenter** att **falla platten**.

De skriver **enligt förordningen om statsbidrag för anställning** på det här yrket att **lärarassistenter måste minska lärarnas arbetsbörd** för att de lärarna kan bara **fokusera** på undervisningen. De **påpekar vidare** att de skolornas huvudmannen som får statsbidragen är **ansvarig** att visa hur lärarassistenter uppgifter hjälper till att lärarna **kan ägna åt undervisningen**.

Vidare lyfta från **forfattarna** de 8 uppgifter bland annat **ansvar för blanketter**, **kopering, boka in möten**, **förvaringen av mobiltelefoner under skoldagen**, läsa mejl, **låsa** upp elevernas skåp, **följa upp ogiltiga frånvaro**, **låna** och lämna skolmaterial. *Avslutningvis* skriver forfattarna att för att de assistenter kan göra deras uppgifter såväll måste de ha ett kontor på skolan.

Text exklusive rubrik, inledning, plagierad text och skribenternas namn

De **hävdar** att Skribater anser att många av de svenska på grund av de svåra arbetsuppgifter och att deras arbetsuppgifter blir mer och mer men **försämras** deras villkor. *dessutom* **förklarar** de att om det finns ingen ansvar kommer den att De skriver **enligt** på det här yrket att för att de lärarna kan bara **fokusera** på undervisningen. De **påpekar vidare** att de skolornas huvudmannen som får statsbidragen är **ansvarig** att visa hur lärarassistenter uppgifter hjälper till att lärarna **Vidare lyfta** från **forfättarna** de 8 uppgifter bland annat, läsa mejl, **låsa** upp elevernas skåp **låna** och lämna skolmaterial. *Avslutningsvis* skriver forfättarna att för att de assistenter kan göra deras uppgifter såväll måste de ha ett kontor på skolan.

Totalt antal ord: 215 st

Antal ord som inte är plagierade (exkl rubrik och inledning samt namn på referens): 119 st

unika ord: 20 st

substantiv: skribenter/skribater, författarna/forfättarna,

verb: försämras, fokusera, låsa, låna

adjektiv: svåra, ansvarig

pronomen: sina

referatmarkörer: beskriver, hävdar, anser, förklarar/forklarar, enligt, påpekar vidare, lyfter vidare/lyfta vidare

sambandsmarkörer: dessutom/dessotum, avslutningsvis

kollokationer: *mer och mer*

Text 3: Ana

Referat av "8 uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra"

I debattartikeln publicerad i Skolvärlden (7 okt 2019), skriver lärarna H. F. Lund och A. Musikka "Lärarassistenter måste ha enhetlig befattningsbeskrivning, baserad på vad lärarna själva anser sig behöva". (OBS! citat i orginaltexten)

Författarna beskriver att **framtid** inte **ser bra ut** för en lärare eftersom allt fler lärare väljer att lämna yrket samtidigt som allt färre söker sig till lärarutbildningen.

Författarna förklarar att **regeringen har nu avsatt ytterligare pengar till satsningen på lärarassistenter**. En miljard kronor ska gå till detta nya yrke. De envit att **en klar och tydlig ide** om vad assistenterna faktiskt göra.

Författarna säger att i förordningen om statsbidrag, defineras en lärarassistent som "personal som avlastar lärarna så att lärarna kan ägna sig åt undervisning och uppgifter som hör till undervisningen". Skolverket fördelar statsbidrag till skolor.

Skolen måste kunna visa att uppgifterna men det är ett **problem** eftersom **huvudmannen beslutar denne ytterst vad varje anställd lärarassistent ska göra**.

Författarna betonar att deras åtta förslag är följande:

Sköta administration kring elever.

Sköta ett totalt mobilförbud i skolan.

Fungera som "mejlfilter".

Sköta "kringuppgifter".

Förvara skåpnycklar.

Kopiera.

Följa upp ogiltig frånvaro.

Förse elever med skolmaterial.

Avslutningsvis att tanken med lärarassistenter är bra men det måste finnas både yttre och tydliga direktiv kring, vad assistenterna faktiskt ska göra.

Text exklusive rubrik, inledning, plagierad text och skribenternas namn

Författarna beskriver att framtid inte ser bra ut för en lärare Författarna förklarar att. De envit att Författarna säger till skolor. Skolen måste kunna visa att uppgifterna men det är ett problem eftersom Författarna betonar att deras åtta förslag är följande Avslutningsvis att och

Totalt antal ord: 218 st

Antal ord som inte är plagierade (exkl rubrik och inledning samt namn på referens): 44 st

unika ord: 9 st

substantiv: författarna/forfättarna, framtid, problem

verb:

adjektiv:

preposition:

pronomen:

referatmarkörer: beskriver, säger, betonar, förklarar

sambandsmarkörer: avslutningsvis

kollokationer: ser bra ut

Text 4: Mehdi

Referat av artikeln " 8 uppgifter som lärare vill assistenter ska göra"

Den 7:e oktober 2019 skrev lärarna Helen Forsam Lund och Anna Musikka debattartikeln " Lärarassistenter måste ha en enhetlig befattningsbeskrivning, baserad på vad lärarna själva anser sig behöva. Det här är våra förslag" (OBS! citat i originaltexten) i Skolvärlden.

Inledningvis **pöangterar författarna** att å ena sidan lärare har behov av lärarassistenter, å andra sidan det saknas behöga lärare om fem år. Det betyder att Sverige **behöver 65000 behöriga lärare i den svenska grundskolan 2025 år.**

För det första **påminner** de att regeringen ska **betala en miljard kronor till detta nya yrke** för att avlasta lärarna i deras daglig arbete. De **säger** att **mellan både utbildningar och anställningar kan hända att falla platt** på grund **av utan en klar ide** om **satsningen på lärarassistenter.**

För det andra **beskriver** de tydligt befattning av lärarassistenter till hjälp med lärare. Deras **förslag är följande:** 1- Sköta administration kring elever, 2- Sköta ett totalt mobilförbud i skolan, 3- Fungera som " mejlfilter", 4- Sköta " kringuppgifter", 5- Förvara skåpnycklar, 6- Kopiera, 7- Följa upp ogiltig frånvaro, 8- Förse elever med skolmaterial.

Avslutningsvis **understryker** lärarna Lund och Musikka att skolor behöver lärarassistenter men **definitioner** av deras **funktioner** behövs för att använda pengarna till detta klara avsikt.

Text exklusive rubrik, inledning, plagierad text och skribenternas namn

Text exklusive rubrik, inledning, plagierad text och skribenternas namn

Inledningvis **pöangterar författarna** att *å ena sidan* lärare har behov av lärarassistenter, *å andra sidan* det saknas behöga lärare om fem år. *Det betyder att Sverige För det första* **påminner** de att regeringen ska **betala**. De **säger** att kan **hända** att på grund om *För det andra* **beskriver** de tydligt befattning av lärarassistenter till hjälp med lärare. Deras *Avslutningsvis* **understrycker** lärarna Lund och Musikka att skolar behöver lärarassistenter men **definitioner** av deras **funktioner** behövs för att använda pengarna till detta klara avsikt.

Totalt antal ord: 212 st

Antal ord som inte är plagierade (exkl rubrik och inledning samt namn på referens):
82 st

unika ord: 15 st

substantiv: definitioner, funktioner

verb: påminner, betala, hända

adjektiv:

preposition: mellan

pronomen:

referatmarkörer: pöangterar/pöangterar, understrycker

sambandsmarkörer: *inledningsvis, å ena sidan, å andra sidan, det betyder att, för det första, för det andra, avslutningsvis*

kollokationer:

Text 5: Maria

8 uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra är en debatt **artikel** av lärarna Helena Forsman Lund, lärare i SO och Anna Musikka, lärare i Matte och No som är publicerad i Skolvärlden 7 oktober 2019. De **påstår** att lärarassistenter måste ha en **enhetlig befattningsbeskrivning** baserad på vad lärarna behövs. Lärarna Helena Forsman Lund och Anna Musikka **påpekat** att **ökande arbetsuppgifterna i kombination med sämre villkor** gör att fler lärare lämna yrket och minde söker till lärarutbildningen. De **berättar** att var tredje lärare saknar legitimation om fem år och det kommer att saknas 65 000 lärare i svenska skolor i 2025.

Lärarna skriver att **regeringen avsatt pengar till satsningen på lärarassistenter**. De **menar** att **satsningen på lärarassistenter är bra men behövs en bestämd arbetsbeskrivning baserad på vad lärarna behövs, att avlasta lärarkåren i det dagliga arbetet**. Tydligt de **påpekat** att **endast lärare vet naturligtvis vad som avlastar lärarkåren**.

Helena Forsman Lund och Anna Musikka **påstår** att assistenter ska göra 8 uppgifter och deras **förslag är följande:**

1-Sköta administration kring elever.

2-Sköta ett totalt mobilförbud i skolan.

3-Fungera som " mejlfilter"

4-Sköta " kringuppgifter"

5- Förvara skåpnycklar

6- Kopiera

7- Följa upp ogiltig frånvara

8- Förse elever med skolmaterial

Lärare **påpekar** att huvudmannen måste **fråga lärarna vad vill ni att assistenter göra**

Text exklusive rubrik, inledning, plagierad text och skribenternas namn

Lärarna och **påpekat** att De **berättar** att Lärarna skriver att De **menar** att behövs en bestämd arbetsbeskrivning behövs, att. Tydligt de **påpekat** att och **påstår** att assistenter ska göra 8 uppgifter och deras Lärare **påpekar** att huvudmannen måste

Totalt antal ord: 212 st

Antal ord som inte är plagierade (exkl rubrik och inledning samt namn på referens):
32 st

Unika ord: 4 st

substantiv:

verb:

adjektiv:

preposition:

pronomen:

referatmarkörer: påstår, påpekat, berättar, menar

sambandsmarkörer:

kollokationer:

Text 6: Lara

Referat av "8 uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra"

Helena Forsman Lund, SO-lärare och Anna Musikka, NO-lärare **lyfter fram** i debatten "Åtta uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra" (Skolvärlden, 2019-10-07) att befattningsbeskrivningen för lärarassistenter bör vara **klar och tydlig**.

Inledningsvis framhåller författarna att lärarna är mycket **belastad** med ökande administrativt arbete. **Allt mer lärare lämnar därför sitt yrke. Allt färre skriver sig på lärarutbildningen.**

Därefter **informerar** debatorerna att regeringen avsätter ytterligare en miljard kronor för att **stoppa ovan nämnde tendens** och **underlätta** lärarnas arbete.

Enligt Forsman Lund och Musikka måste man inte **blanda mellan** elevassistenter, och lärarassistenter. De förstnämnda skulle hjälpa eleverna, och de andra - lärarna.

Dessutom föreslår lärarna åtta åtgärder för att hjälpa **lärarna att ägna sig åt undervisningen**. Till exempel, lärarassistenter bör **sköta administration kring elever, förvara elevernas mobiltelefoner under skoltiden till och med elevernas skåpnycklar**. De **bör** förmedla **information** mellan lärare och elever/föräldrar och vice versa, **dela ut blanketter, kopiera undervisningsmaterial**. De **bör** också **följa upp ogiltig frånvaro** samt se till att alla elever får de **nödvändiga** skolmaterial.

Avslutningsvis understryker skribenterna att **yterligare pengar som regeringen avsätter är bra hjälpmedel**. Men om lärarassistenter **arbetsbeskrivelse** inte är tydlig riskerar man att pengarna ska användas till någonting annat än den första avsikten.

Text exklusive rubrik, inledning, plagierad text och skribenternas namn

Inledningsvis framhåller författarna att lärarna är mycket **belastad** med ökande administrativt arbete. Därefter **informerar** debatorerna att en miljard kronor för att **stoppa ovan nämnde tendens** och **underlätta** lärarnas arbete. **Enligt** ock måste man inte **blanda mellan** elevassistenter, och lärarassistenter. De förstnämnda skulle hjälpa eleverna, och de andra - lärarna. *Dessutom föreslår* lärarna åtta åtgärder för att hjälpa Till exempel, lärarassistenter bör under skoltiden till och med De **bör** förmedla **information** mellan lärare och elever/föräldrar och **verse versa**. De **bör** också samt se till att alla elever får de **nödvändiga** skolmaterial.

Avslutningsvis understryker skribenterna att bra **hjälpmedel**. Men om lärarassistenter **arbetsbeskrivelse** inte är tydlig

Totalt antal ord: 197 st

Antal ord som inte är plagierade (exkl rubrik och inledning samt namn på referens):
103 st

unika ord: 22 st

substantiv: debatorerna, tendens, information, skribenterna, hjälpmedel

verb: stoppa, underlätta, blanda, bör

adjektiv: belastad, *ovannämnda/ovan nämnde*, nödvändiga

preposition: mellan

pronomen:

referatmarkörer: lyfter fram, informerar, föreslår, understrycker/understryker

sambandsmarkörer: inledningsvis, dessutom, avslutningsvis

kollokationer: *vice versa/verse versa*

egenpåhittade ord: *arbetsbeskrivelse*

Text 7: Kim

Helena Forsman Lund, lärare i SO-ämnena och Anna Musikka, lärare i matematik och NO-ämnena skriver "8 uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra" (Skolvärlden, 07-10-2019) om hur **viktig en hetlig befattningsbeskrivning** är för lärarassistenter.

För det första tar författarna upp att den är en bestämd arbetsbeskrivning baserad på vad lärarna själva anser sig behöva för en reell avlastning. Lärarassistenter kan minska lärarnas arbetsbörda med den. Deras förslag har 8 uppgifter.

För det andra förklarar lärarna varför de behöver dessa arbetsuppgifter. **2025 kommer det att saknas 65,000 behöriga lärare i den svenska grundskolan enligt** Skolverket. Nu avsätter regeringen en miljard kronor till satsningen på lärarassistenter som är nya yrke. Den riskerar att falla platt eftersom både utbildningar och anställningar börjar utan en klar och tydlig ide om vad assistenterna faktiskt ska göra.

För det tredje säger författarna vad krävs mer. Lärarassistenter måste ha inte bara tydliga direktiv utan också yttre som materiella förutsättningar som ett kontor och arbetstelefon. Denne behöver behärska datorer och digitala system som skolan använder.

Avslutningsvis berättar Helena Forsman Lund och Anna Musikka att nu är tid att skolornas **huvudmän ställer frågan till lärare** vad de vill att deras assistenter ska göra för dem. *Annars* blir det en stor risk att pengarna användas i ett fel sätt.

Text exklusive rubrik, inledning, plagierad text och skribenternas namn

För det första **tar författarna upp** att den är en med den. Deras förslag har 8 uppgifter. För det andra **förklarar** lärarna varför de behöver dessa arbetsuppgifter. **enligt** Skolverket. För det tredje **säger författarna** vad krävs mer. Lärarassistenter måste ha inte bara som ett kontor och arbetstelefon. *Avslutningsvis* **berättar** och att nu är tid att skolornas dem. *Annars* i ett fel sätt.

Totalt antal ord: 210 st

Antal ord som inte är plagierade (exkl rubrik och inledning samt namn på referens): 62 st

unika ord: 13 st

substantiv: författarna, fel

verb:

adjektiv: viktig

preposition:

pronomen:

referatmarkörer: förklarar, säger, berättar, tar upp, enligt

sambandsmarkörer: för det första, för det andra, för det tredje, avslutningsvis, annars

kollokationer:

Text 8: Khamiri

Referat av artikeln "8 uppgiften som lärare vill att assistenter ska göra"

I artikeln "8 uppgiften som lärare vill att assistenter ska göra" i Skolvärlden debatt den 7 oktober 2019 skriver **författarna** Helena Forsman Lund och Anna Musikka om lärarassistenter roll i skola. Helena Forsman Lund är **lärare i SO-ämnena** och Anna Musikken är också en **lärare i matematik och NO-ämnena**. De **hävdar** att lärarassistenter har inte viss arbetsbeskrivning i skola.

Författarna tycker att nedskärningarna i svensk skola påverkar negativt lärare och elever. **Rapporter** visar att många lärare kommer att saknas i framtiden i Sverige.

Forsman Lund och Musikken **säger** att lärarassistenter måste **avlasta lärarna** för att lärarna kan **fokusera** sina **lektioner** och undervisning. Det finns många kringuppgifter **bör** genomföras av lärarassistenter. **Författarna förklarar** att Skolverket **satsar** mycket pengar på lärarassistentyrke men de **beskriver** inte deras uppgifter faktisk. **Skolverket föreslår** bara

ansvar hur pengarna användas. Forsman Lund och Musikka **föreslår** 8 uppgifter som **innehåller** arbetsbeskrivning för assistenter för att de kan avlasta lärarna.

Lärarassistenter ansvarar diverse blanketter för elever och vårdnadshavare, möter, kopiering, elevernas skolmaterial, förvaring av skåpnycklar, förvaring av mobiltelefoner, frånvaro registrering, flera kringuppgifter m.m **enligt** förslag av **författarna**.

Anslutningsvis **betonar** de att assistenter måste ha tydlig befattningsbeskrivning baserad på lärarnas behov.

Text exklusive rubrik, inledning, plagierad text och skribenternas namn

De **hävdar** att lärarassistenter har inte viss arbetsbeskrivning i skola. **Författarna tycker** att **Rapporter** visar att många lärare kommer att saknas i framtiden i Sverige.

och **säger** att lärarassistenter måste för att lärarna kan **fokusera** sina **lektioner** och undervisning. Det finns många kringuppgifter **bör** genomföras av lärarassistenter. **Författarna förklarar** att Skolverket **satsar** mycket pengar på lärarassistentyrke men de **beskriver** inte deras uppgifter faktisk, bara ansvar hur pengarna användas, och **föreslår** 8 uppgifter som **innehåller** arbetsbeskrivning för assistenter för att de kan avlasta lärarna, m.m **enligt** förslag av **författarna**. Anslutningsvis **betonar** de att assistenter måste ha tydlig befattningsbeskrivning baserad på lärarnas behov.

Totalt antal ord: 207 st

Antal ord som inte är plagierade (exkl rubrik och inledning samt namn på referens):
101 st

unika ord: 14 st

substantiv: författarna, rapporter/rapporter, lektioner

verb: fokuser, bör, satsar, beskriver, innehåller

adjektiv:

preposition:

pronomen:

referatmarkörer: hävdar, tycker, säger, förklarar, beskriver, föreslår

sambandsmarkörer:

kollokationer:

Text 9: Mehmet

Referat av "8 uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra"

Lärarna Helena Forsman Lund och Anna Musikka skriver i en debattartikel som publicerades i Skolvärlden (7 oktober 2019) att **lärarasistenter måste ha en tydlig, klar och bestämd arbetsbeskrivning enligt** lärarnas behovs **så att lärarna kan ägna sig åt undervisning.**

Författarna skriver att Skolverkets färskva siffror **belyser** att fler lärare lämnar yrket på grund av ökande arbetsuppgifterna och sämre arbetsvillkor och **färre söker sig till lärarutbildningen.** Regeringen avsatt pengar till lärarassistenter för att vända rådande läge. **Skribenterna** anser att det är bra att **satsa** på lärarassistenter, men det finns frågor om vad **assisterna faktisk ska göra** och **vem bestämmer** om deras uppdrag.

Lärarna Forsman Lund och Musikka **hävdar** att **"tydligt är att lärarassistenter måste ha en enhetlig befattningsbeskrivning, baserad på vad lärarna själva anser sig behöva."** De **föreslår** några uppgifter för lärarassistenter. **Enligt** deras förslag kan lärarassistenter **filtera** mejl, **förvara skåpnycklar, kopiera blanketter, följa upp frånvaro, förse elever med skolmaterial och sköta administration kring elever** samt **mobilförbud i skolan.**

Slutligen påpekar författarna att **tanken med lärarassistenter är bra men det måste finnas förutsättningar och tydliga direktiv om vad assistenterna ska göra för att minska lärarnas arbetsbörda.** Det är **stor risk att avsätta mycket pengar till en projekt utan klara anvisningar.**

Text exklusive rubrik, inledning, plagierad text och skribenternas namn

Författarna skriver att **belyser** på grund av och **Skribenterna** anser att det är bra att **satsa** på lärarassistenter, men det finns frågor om vad och **vem bestämmer** om deras uppdrag. Lärarna och **hävdar** att De **föreslår** några uppgifter för lärarassistenter. **Enligt** deras förslag kan lärarassistenter **filtera** mejl, samt **Slutligen påpekar författarna** att Det är

Totalt antal ord: 210 st

Antal ord som inte är plagierade (exkl rubrik och inledning samt namn på referens):
54 st

unika ord: 12 st

substantiv: författarna

verb: enligt, belyser, satsa, bestämmer, filtera

adjektiv:

preposition:

pronomen:

referatmarkörer: hävdar, föreslår, enligt, påpekar

sambandsmarkörer: slutligen

kollokationer:

frågeord: vem

Text 10: Mehta

I debattartikeln " 8 uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra" (Skolvärlden 7 oktober 2019) skriver lärarna Helena Forsman Lund och Anna Musikka " Lärarassistenter måste ha en befattningsbeskrivning, baserad på vad lärarna själva anser sig behöva. Det här är våra förslag".(OBS! citat i originaltexten)

I inledningen **pekar** artikel**författarna** på att **allt fler lärare och elever påverkas negativt av nedskärningarna. Vidare syftar** de till **färska siffror från Skolverket som visar att var tredje lärare saknar legitimation om fem år.**

För det första beskriver skribenterna att **regeringen har avsatt mer pengar till satsningen på lärarassistenter.** De **uttrycker** att satsningen är bra. **Däremot hävdar författarna** att den ändå riskerar att falla platt eftersom både utbildningar och anställningar redan påbörjas utan en klar och tydlig ide om vad assistenterna faktiskt ska göra.

För det andra anser artikel**författarna** att **lärarassistenter minskar lärarnas arbetsbörda, men då behövs en bestämd arbetsbeskrivning.** Dessutom **hävdar** de att vad som avlastar lärarkåren vet naturligtvis endast lärare.

För det tredje har de åtta förslag **i samband med** lärarassistenter arbetsuppgifter till exempel : 1. Sköta administration kring elever 2. Sköta ett totalt mobilförbud i skolan 3. Fungera som " mejlfilter"; o.s.v.

Avslutningsvis skriver **författarna** att det är **hög tid att huvudmannen ställer frågan till oss lärare:** " Vad vill Ni att era assistenter ska göra för er?"

Text exklusive rubrik, inledning, plagierad text och skribenternas namn

I inledningen **pekar** artikel**författarna** på att **Vidare syftar** de till **För det första beskriver skribenterna** att De **uttrycker** att. **Däremot hävdar författarna** att **För**

det andra anser artikel**författarna** att Dessutom **hävdar** de att För det tredje har de åtta förslag i samband med lärarassistenters arbetsuppgifter till exempel : 1. o.s.v. Avslutningsvis skriver **författarna** att det är

Totalt antal ord: 212 st

Antal ord som inte är plagierade (exkl rubrik och inledning samt namn på referens):

56 st

unika ord: 15 st

substantiv: skribenterna, författarna

verb:

adjektiv:

preposition:

pronomen:

referatmarkörer: pekar, vidare syftar, beskriver, uttrycker, hävdar,

sambandsmarkörer: i inledningen, för det första, däremot, för det andra, för det tredje, avslutningsvis, dessutom

kollokationer: i samband med

Text 11: Mohammed

Referat av ”åta uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra”

Helena Forsman Lund och Anna Musikka skriver sin artiklen ”åta uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra” (publicerad i skolvärlden 7 oktober 2019) som handlar om ”lärarassistenter måste ha en enhetlig befattningsbeskrivning” (Anna och Helena) (Originaltexten har också citat)

Författaren säger att många elever och lärare har **problem** med **nedskärningarna i den svenska skolan**. **Skribenten säger** om vi kan inte **lösa** detta problem efter **fem år** visar skolverket var att tredje lärare saknar legitimation.

Författaren säger att regeringen **bestämmer** att ”en miljard kronor ska gå till detta nya yrke” men **både utbildningar och anställninga** har ingen bra ide **om vad assistenterna ska göra**. Om skolverket **säger** att **rektoren** ska bestämma att hur de använda denna pengarna.

Anna och Helena har åtta förslag för lärarassistent ansvar. exempelvis

Assistenten kan bokar in möten och delas ut blanketer

Assistenten för att använder inte telefon vid skoldagens

Assistenten har en kopia av elevernas skåpnycklar

Kan kopiera blanketen eller lektionmaterial

Kan delar ut alla **saker** som eleverna behövs

Också vidare.....

Författarna säger att om vi behöver att assisterna kan göra dessa arbetsuppgifter måste de har eget kontor och kopiator och **plats för varor**.

Artiklen avslutas med en **uppmaning** att rektoren måste fråga till oss lärare: Vad vill ni att era assistenter ska göra för er?

Text exklusive rubrik, inledning, plagierad text och skribenternas namn

Författaren säger att många elever och lärare har **problem** med. **Skribenten säger** om vi kan inte **lösa** detta problem efter **Författaren säger** att regeringen **bestämmer** att men har ingen bra ide Om skolverket **säger** att **rektoren** ska bestämma att hur de använda denna pengarna. och har åta förslag för lärarassistent ansvar. exempelvis Assistenten för att använder inte telefon vid skoldagens Kan delar ut alla **saker** som eleverna behövs Också vidare.....**Författarna säger** att om vi behöver att assisterna kan göra dessa arbetsuppgifter måste de har eget kontor och kopiator och Artiklen avslutas med en **uppmaning**

Totalt antal ord: 218 st

Antal ord som inte är plagierade (exkl rubrik och inledning samt namn på referens): 94 st

unika ord: 11 st

substantiv: författarna, problem, skribenten, rektorn/rektoren, saker, uppmaning,

verb: lösa, bestämmer

adjektiv:

preposition:

pronomen:

referatmarkörer: säger,

sambandsmarkörer: avslutas

kollokationer: och så vidare/också vidare

Text 12: Nasser

Referat av "8 uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra"

I debattartikeln "8 uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra" (Skolvärlden 7 oktober 2019) skriver lärarna Helena Forsman Lund och Anna Musikka om "Lärarassistenter måste ha en enhetlig befattningsbeskrivning, baserad på vad lärarna själva anser sig behöva. Det här är våra förslag". **OBS! citat i originaltexten)** **Inledningsvis analyserar författarna** "färska siffror från Skoleverket som visar att var tredje lärare saknar legitimation om fem år och 2025 kommer det att saknas 65000 behöriga lärare i den Svenska grundskolan".

För det första informerar skribenterna om **regeringensbeslut** för **tilldela** en miljard kronor för att lärarassistentyrke.

För det andra hävdar författarna att **lärarnas arbetsbörda skulle kunna minska med hjälp av lärarassistenter**. De **påpekar** också på **skillnaden mellan** uppgiften av **elevassistenter och lärarassistenter**.

För det tredje föreslår författarna **enhetlig befattningsbeskrivning** för att lärarassistenter att blir **inklusive 8 tema:** sköta administration kring elever, sköta ett totalt mobilförbud i skolan, fungera som "mejlfilter", sköta "kringuppgifter", förvara skåpnycklar, kopiera, följa upp ogiltig frånvaro och förse elever med skolmaterial.

Avslutningsvis skriver **skribenterna** lärarassistenter är bra idé men det måste finnas pengarna användas i rätt väg. Dessutom de tar frågan upp att " vad vill NI att era assistenter ska göra för er?"

Text exklusive rubrik, inledning, plagierad text och skribenternas namn

Inledningsvis **analyserar författarna** För det första **informerar skribenterna** om **regeringsbeslut** för **tilldela** en miljard kronor för att lärarassistentyrke. För det andra **hävdar författarna** att De **påpekar** också på **skillnaden mellan** uppgiften av För det tredje **föreslår författarna** för att lärarassistenter att blir **inklusive** 8 **tema**: Avslutningsvis skriver **skribenterna** lärarassistenter är bra idé men det måste finnas pengarna användas i rätt väg. Dessutom de tar frågan upp att

Totalt antal ord: 199 st

Antal ord som inte är plagierade (exkl rubrik och inledning samt namn på referens): 66 st

unika ord: 19 st

substantiv: författarna, skribenterna, regeringsbeslut, skillnad, tema

verb: tilldela

adjektiv:

preposition: mellan, inklusive

pronomen:

referatmarkörer: informerar, hävdar, påpekar, föreslår, analyserar

sambandsmarkörer: inledningsvis, för det första, för det andra, för det tredje, avslutningsvis

kollokationer: rätt väg

Text 13: Leila

Referat av 8 uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra

Lärarna Helena Forsman Lund och Anna Musika skriver i en artikel som publicerades i Skolvärlden (7 oktober 2019) Debatt

"Lärarassistenter måste ha en enhetlig befattningsbeskrivning, baserad på vad lärarna anser sig behöva." "(OBS! citat i originaltexten)

Många lärare kommer ner på **sina kunskaper** i den svenska skolan. lärarna har många arbetsuppgifter för att göra och de vill göra sina arbete i **bästa** sett, då lärarnas arbetsbörda är en **problem** därför att flera lärare vill sluta sitt **jobb** och på andra sett **mindre studenter** vill **studera** som utbildadlärare.

Regeringen **bästemer lossa** det **problem** med **en miljard kronor** som **går till ett ny yrke** som heter lärarassistent. De vet inte hur **planera** på riktig som **funkar** det men assistenter skulle kunna hjälpa till lärarna **på olicka sett** som de behöver.

Huvudmän i skolan och lärarna kan **diskutera** hur assistenten kan hjälpa. De nya assistenterna också behöver en befattningsbeskrivning i sitt yrke.

vad är förslag för det? författarna skriver lärarassistenten kan vara ansvar blanketter som elever behöver, **planerar** möten , **tar** mobiltelefoner i början och lämnar ut dem

när skolan blir slut, svara på mejl som handlar om frågor, kopiera läxhjälp eller blanketter, följer frånvaro utan anmäla.

Författarna skriver lärarassistenter är bra men de måste ha materiella och enhetlig befattningsbeskrivning.

Text exklusive rubrik, inledning, plagierad text och skribenternas namn

Totalt antal ord: 202 st

Antal ord som inte är plagierade (exkl rubrik och inledning samt namn på referens):
134 st

unika ord: 19 st

substantiv: kunskaper, problem, jobb, studenter

verb: studera, bestämmer/bästemer, lösa/lossa, planera, funkar, diskutera, planerar, tar

adjektiv: bästa, flera, mindre, utbildad/utbildadlärare

preposition:

pronomen: sina

referatmarkörer:

sambandsmarkörer:

kollokationer: därför att, på riktigt

Text 14: Abo

Referat av "8 uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra"

En debatt som skriver lärarna Helena Forsman Lund och Anna Musikka är publicerad i Skolvärden den 7 oktober 2019.

De säger att lärare som arbetar i den svenska skolan är inte nöjda sina ständiga ökande arbetsuppgifterna och i kombination med sämre villkor och förutsättningar. Därför lämnar allt fler lärare yrket. Det kommer att saknas 65 000 behöriga lärare i den svenska skolan 2025.

Regeringen har avsatt en miljard kronor till satsningen på lärarassistenter för att avlasta lärarna i deras dagliga arbete. Tanken med lärarassistenter är bra men det finns risker. För det första finns det inte en enhetlig betaffningsbeskrivning för lärarassistenter. Man måste skriva detta klara krav och tydliga direktiv vad assistenterna faktiskt ska göra. Det måste skriva genom att fråga läraren.

För det andra måste det finnas både yttre och inre som materiella förutsättningar för att avlasta lärarkåren i det dagliga arbetet.

För det tredje är risken hur kan man kontrollera att pengarna som avsätts faktiskt avlastar lärarkåren. Enligt Lund och Musikka kan det problemet lösa om man skriva klara anvisningar.

Sist men inte minst måste "huvudmannen ställa fråga till oss lärare: Vad vill NI att era assistenter ska göra för er?"

Text exklusive rubrik, inledning, plagierad text och skribenternas namn

De säger att lärare som arbetar i den svenska skolan är inte nöjda sina Därför

för att finns risker. *För det första* finns det inte en enhetlig betaffningsbeskrivning för lärarassistenterna. Man måste skriva detta. Det måste skrivas **genom** att fråga läraren. *För det andra* för *För det tredje* är risken hur kan man **kontrollera** att pengarna som avsätts faktiskt avlastar lärarkåren. **Enligt** Lund och Musikka kan det **problemet lösa** om man skriver *Sist men inte minst* måste

Totalt antal ord: 204 st

Antal ord som inte är plagierade (exkl rubrik och inledning samt namn på referens): 77 st

unika ord: 14 st

substantiv: **problemet**

verb: **arbetar, kontrollera, lösa**

adjektiv: **nöjda**

preposition:

pronomen: **sina, genom**

referatmarkörer: **säger, enligt**

sambandsmarkörer: *därför, för det första, för det andra, för det tredje, sist men inte minst*

kollokationer:

Text 15: Meryem

Rubrik av "8 uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra"

Lärarna Helena Forsman Lund och Anna Musikka skriver i debattartikel "8 uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra" (Publicerad i Skolvärlden), 2019-10-07 att **lärarassistenter måste ha** en tydlig arbetsbeskrivning.

Författare förklarar att lärarna har många uppgifter som måste **hinna** i **deras** dagliga arbete, **medför** att allt fler lärare väljer att lämna yrket samtidigt som allt färre söker sig till lärarutbildningen **och** **2025 kommer det att saknas 65 000** behöriga lärare i den svenska grundskolan. Regeringen har avsatt en miljard kronor ytterligare pengar till satsningen på lärarassistenter för att avlasta lärarna i arbete. Det är **bra steg men räcker inte**, **utrycker** Lund och Musikka.

I förordningen behöver skolverket fördela satsbidraget på **rätt sätt efter rekvisition från skolarnas huvudmän**. Lärare måste komma till tals med huvudmannen eftersom denne ytterst beslutar vad varje anställd lärarassistent ska göra, **betonar författare**.

Avslutningsvis menar de att lärarassistenter har uppgifter som **sköter administration kring elever och förvara skåpnycklar och mobilförbud i skolan och förse elever med skolmaterial**. Lärarassistenten ska kunna genomföra dessa arbetsuppgifter **krävs att denne har en plast på skolan och ha en arbetstelefonnummer är känt för elever.** "Det är med andra ord hög tid att mannen ställer frågan till oss: vad vill ni?"

Text exklusive rubrik, inledning, plagierad text och skribenternas namn

Författare förklarar att lärarna har många uppgifter som måste **hinna** i och Det är **bra steg men räcker inte**, **utrycker** och på **rätt** sätt **betonar författare**.

Avslutningsvis menar de att lärarassistenter har uppgifter som

Totalt antal ord: 209 st

Antal ord som inte är plagierade (exkl rubrik och inledning samt namn på referens):
34 st

unika ord: 9 st

substantiv: författare

verb: hinna

adjektiv: rätt

preposition:

pronomen:

referatmarkörer: förklarar, uttrycker, betonar, menar

sambandsmarkörer: avslutningsvis,

kollokationer: bra steg men räcker inte

Text 16: Sarah

Referat av "8 uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra"

I debattartikeln "8 uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra" publicerades i Skolvärlden, den 7 oktober 2019 skriver lärarna Helena Forsman Lund och Anna Musikka om lärarassistenter måste ha en enhetlig och tydlig befattningsbeskrivning, ändamål att minska lärarnas arbetsbörda.

Skribenterna anser att lärares arbetsuppgifter alltid ökande och med de sämre villkor det påverkas negativt i den svenska skolan. Därför fler lärare väljer att lämna yrket. Nu har regeringen avsatt en miljard kronor till satsningen på lärarassistenter utan en klar och tydlig ide om vad assistenterna måste göra. Lärarna påstår att lärarassistenter skulle kunna hjälpa lärare och minska lärarnas arbetsbörd, men de säger att "men då behövs en bestämd arbetsbeskrivning baserad på det lärarna själva anser relevant för en reell avlastning".

Författarna förklara om deras förslag "8 uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra". Här några uppgifter till exempel: Lärarassistenten ansvar kring elever, utvecklingssamtal, förvaringen av mobiltelefoner och mejlfilter. Dessutom sköta "kringuppgifter", en kopia av elevernas skåpnycklar, kopiering av blanketter och skolmaterial.

Avlutning Helena Forsman Lund och Anna Musikka säger att lärarassistenten skulle kunna göra arbetsuppgifter på bra sätt måste ha en egen plats på skolan, ett kontor med de digitala system som skolan använder.

Text exklusive rubrik, inledning, plagierad text och skribenternas namn

ändamål att Skribenterna anser att lärares och det. Därför Nu Lärarna påstår att hjälpa lärare och de säger att Författarna förklara om deras förslag. Här några uppgifter till exempel: Lärarassistenten Dessutom Avlutning och säger på bra sätt måste med

Totalt antal ord: 208 st

Antal ord som inte är plagierade (exkl rubrik och inledning samt namn på referens):
39 st

unika ord: 8 st

substantiv: ändamål

verb:

adjektiv: bra

preposition:

pronomen:

referatmarkörer: påstår, säger/sägar, förklara, säger

sambandsmarkörer: därför, dessutom, avslutning

kollokationer:

Text 17: Mahmoud

Referat av " 8 uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra "

Helena Forsman Lund, lärare i SO-ämnena, och Anna Musikka, lärare i matematik och NO-ämnena, skriver i en artikel som publicerades i Skolvärlden debatt (2019.10.07). I den här artikel **diskuterar författarna** ämnet assistenterna och **sina** uppgifter.

Först säger författarna "allt fler lärare och elever påverkas negativt av nedskärningarna i den svenska skolan". Detta leder till att många lärare väljer att lämna yrket och samtidigt som få elever ansöker om lärareutbildning.

Å ena sidan **kriticerar skribenterna** regeringens **investermethod** och **biskriver** den som oklar, **även** om den **avsätter ytterligare pengar** för att **utbilda** läraraassistenter. Assistenternas uppgifter **varierar beroande** på yrket i **många av de tillgängliga utbildningsprogramm.**

Å en andra sidan **tror** de **två** lärare att huvudmännen är **ansvarig** för att använda pengarna för att **underlätta** lärarnas arbete, **enligt** skolverket.

Avslutningsvis föreslår Helena Forsman Lund och Musikka 8 uppgifter som assistenten ska utföra för att **underlätta** lärarnas arbete:

Sköta administration kring elever.

Sköta ett totalt mobilförbud i skolan.

Fungera som "mejlfilter".

Sköta "kringuppgifter".

Förvara skåpnycklar.

Kopiera.

Följa upp ogiltig frånvaro.

Förse elever med skolmateriel.

Ur skriftsällarnas perspektiv, vet lärare bara vad som gör deras arbete lättare, vilket innebär att huvudmännen bör fråga dem : **"Vad vill NI att era assistenter ska göra för er?"**

Text exklusive rubrik, inledning, plagierad text och skribenternas namn

Först säger författarna Detta leder till Å ena sidan **kriticerar skribenterna** regeringens **investermethod** och **biskriver** den som oklar, **även** om den för att **utbilda** läraraassistenter. Assistenternas uppgifter **varierar beroande** på yrket Å en andra

sidan **tror** de **två** lärare att huvudmännen är **ansvarig** för att använda pengarna för att **underlätta** lärarnas arbete, **enligt** skolverket. *Avslutningsvis* **föreslår** och 8 uppgifter som assistenten ska utföra för att **underlätta** lärarnas arbete: Ur skriftsällarnas perspektiv, vet lärare bara vad som gör deras arbete lättare, vilket innebär att huvudmännen bör fråga dem

Totalt antal ord: 200 st

Antal ord som inte är plagierade (exkl rubrik och inledning samt namn på referens):
87 st

unika ord: 22 st

substantiv: författarna, investeringsmetod/investermetod

verb: utbilda, varierar, underlätta

adjektiv: oklar, beroende, ansvarig

preposition:

pronomen: sina

referatmarkörer: diskuterar, säger, kritiserar/kriticerar, beskriver/biskriver, tror, enligt, föreslår

sambandsmarkörer: *först/först, å ena sidan, å en andra sidan/å andra sidan, avslutningsvis*

kollokationer:

adverb: även

räkneord: två

Bilaga 6: Originaltext som ska refereras till vid examinationen - Referat

8 uppgifter som lärare vill att assistenter ska göra

Publicerad i Skolvärlden 7 oktober 2019

Debatt. ”Läroassistenter måste ha en enhetlig befattningsbeskrivning, baserad på vad lärarna själva anser sig behöva. Det här är våra förslag”, skriver lärarna Helena Forsman Lund och Anna Musikka.

Allt fler lärare och elever påverkas negativt av nedskärningarna i den svenska skolan. De ständigt ökande arbetsuppgifterna, i kombination med sämre villkor och förutsättningar att göra ett gott och tillfredsställande arbete, medför att allt fler lärare väljer att lämna yrket samtidigt som allt färre söker sig till lärarutbildningen. Färska siffror från Skolverket visar att var tredje lärare saknar legitimation om fem år och 2025 kommer det att saknas 65 000 behöriga lärare i den svenska grundskolan.

I syfte att vända rådande läge, har regeringen nu avsatt ytterligare pengar till satsningen på läroassistenter. En miljard kronor ska gå till detta nya yrke, vars huvudsyfte är att avlasta lärarna i deras dagliga arbete. Satsningen på läroassistenter är bra, men den riskerar ändå att falla platt eftersom både utbildningar och anställningar redan påbörjats utan en klar och tydlig idé om vad assistenterna faktiskt ska göra.

Läroassistenter skulle kunna minska lärarnas arbetsbörda, men då behövs en bestämd arbetsbeskrivning baserad på det lärarna själva anser vara relevant för en reell avlastning. I uppkomna yrkesutbildningar till läroassistent, beskrivs yrket och dess innebörd på olika sätt. I många tillgängliga utbildningar förmedlas bland annat att läroassistenter ska fungera som elevassistenter eller resurspedagoger, något som redan finns och funnits i decennier. Elevassistenter och läroassistenter har helt olika roller då de förstnämnda är till för elever, medan de senare är till för lärare.

I förordningen om statsbidrag för anställning av läroassistenter, definieras en läroassistent som ”personal som avlastar lärarna så att lärarna kan ägna sig åt undervisning och uppgifter som hör till undervisningen”. Skolverket fördelar statsbidraget efter rekvisition från skolornas huvudmän varpå det sedan är huvudmannens uppgift att avgöra hur pengarna ska användas för att avlasta lärarna i deras arbete. Huvudmannen måste kunna visa att uppgifterna som läroassistenten utför faktiskt leder till att lärarna får mer tid att ägna åt undervisning och tillhörande uppgifter. Hur detta ska gå till i praktiken framgår inte i förordningen, men när vi kontaktade Skolverket fick vi svaret att huvudmannen ska följa direktiven samt att Skolverket gör uppföljningar och stickprovskontroller på rekvisitionerna.

Skolverket skriver också att lärarnas inflytande kring lärarassistenternas arbete är en fråga för varje huvudman och lärare lokalt.

Vad som avlastar lärarkåren vet naturligtvis endast lärare, men om lärare får komma till tals är alltså upp till huvudmannen eftersom denne ytterst beslutar vad varje anställd lärarassistent ska göra. Hur säkerställs då att pengarna som avsätts faktiskt avlastar lärarkåren?

Tydligt är att lärarassistenter måste ha en enhetlig befattningsbeskrivning, baserad på vad lärarna själva anser sig behöva. Vårt förslag är följande:

- • **Sköta administration kring elever.** Lärarassistenten ansvarar för att diverse blanketter delas ut till elever och vårdnadshavare, att de fylls i och lämnas in. Assistenten bokar in möten, som till exempel utvecklingssamtal och föräldramöten samt hjälper till med att ta fram mötesunderlag.
- • **Sköta ett totalt mobilförbud i skolan.** Lärarassistenten ansvarar för förvaringen av mobiltelefoner under skoldagen – samlar in telefonerna vid skoldagens början och lämnar ut dem vid skoldagens slut.
- • **Fungera som ”mejlfilter”.** Samtliga mejl från vårdnadshavare går till lärarassistenten som sedan läser och därefter eventuellt vidarebefordrar till skolledning, ämneslärare eller mentorer. Mejl som handlar om exempelvis uppkommen frånvaro på grund av ett tandläkarbesök, eller frågor om när en idrottsdag börjar eller vilka dagar det är läxhjälp, behandlas av lärarassistenten.
- • **Sköta ”kringuppgifter”.** Lärarassistenten finns tillgänglig för skolans elever under hela skoldagen. Vid exempelvis behov av en blankett för ledighetsansökan eller nytt lösenord till elevdatakontot, kan eleverna vända sig till assistenten. Lärarassistenten är också insatt i vad som händer i verksamheten, varpå denne kan svara på frågor om till exempel schemabrytande aktiviteter.
- • **Förvara skåpnycklar.** Lärarassistenten har en kopia av elevernas skåpnycklar varpå eleverna, vid glömd eller borttappad nyckel, ändå kan komma åt sitt inlåsta skolmaterial.
- • **Kopiera.** Lärarassistenten sköter all kopiering av blanketter och undervisningsmaterial, utifrån instruktioner från skolledning, ämneslärare eller mentorer.
- • **Följa upp ogiltig frånvaro.** Lärarassistenten följer upp den ogiltiga frånvaro som registrerats av skolans ämneslärare via skolans närvarorapporteringssystem. Assistenten vidtar därefter eventuella åtgärder, utifrån skolans rutiner kring frånvaro.
- • **Förse elever med skolmaterial.** Lärarassistenten delar ut mappar, skrivböcker, pennor och dylikt samt sköter utlåningen av läroböcker – ser till att alla elever får och har material samt att utlånade läromedel lämnas tillbaka.

För att lärarassistenten ska kunna genomföra dessa arbetsuppgifter krävs att denne har en fast plats på skolan, ett kontor med öppen dörr utrustat med

såväl dator som kopiator och plats för blanketter, förvaring av mobiltelefoner, skåpnycklar etc. Lärarassistenten behöver också ha en arbetstelefon vars nummer är känt för skolans elever. En förutsättning för att lärarassistenten ska kunna utföra sitt uppdrag, är naturligtvis också att denne behärskar datorer och de digitala system som skolan använder.

Tanken med lärarassistenter är bra men det måste finnas både yttre som materiella förutsättningar, liksom klara krav och tydliga direktiv kring vad assistenterna faktiskt ska göra för att avlasta lärarkåren i det dagliga arbetet. Avsätter man en miljard kronor utan klara anvisningar, är risken stor att pengarna används till annat än det som var avsikten. Det är med andra ord hög tid att huvudmannen ställer frågan till oss lärare: Vad vill NI att era assistenter ska göra för er?

Helena Forsman Lund, lärare i SO-ämnena

Anna Musikka, lärare i matematik och NO-ämnena